دَ تور اوربل
تورو کمڅو نحبري

عبدالله جان مغموم
تمغۀ امتیاز

۷ اگست ۲۰۰۰

7 اگست 2000

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ مغموم دَیو خط په جواب کښې

++++++++++++++++++++++++++++++

اشنا منمه شاعري مې ستا وښکلي کوږ نه کړه
زما په ټوله شاعرۍ کښې تا فرحت رو نه موند
ما په قدم قدم په ځان پورې خندلي څو دي
ما ته احساس دے چې ما څوک هم خندولي نه دي
ته په خپله هم مغموم وے اداکار چې هم وې
تا خپل دردونه پټولے شو ما پټ نه کړے شو
ما ته احساس دے تا د نن ځان ژړلے هم شو
دا دې کمال وُو چې په شوندو به دې تل خندا وه
زه چې څه اوم هغه وومه اداکار نه وومه
زه اعتراف کوم چې ته د وخت یو لوئے فنکار وې
تا د رومان په رېښمي پردو کښې ځان نغښتے شو
تا خپل غمونه په خپل زړه کښې خوندي کړي چې وُو
ما په مودو د نظریو په شا څویونه لیدلے
وخت او حالاتو نظریو داسې ذرې ذرې کړم
د زړه چپې وړاندې په مخه کړې ستا کار چې ګران وُ
په زړه پرهر وې خو تا خلقو کښې خندا او ښکلا
ما ته احساس دے زما کار هم څه آسان خو نه وُ
زه درنه ورستو شوم چې وخت په وخت غبار مې ایستو

ما خپل غمونه که هر څو د فن نقاب کښې پټ کړه
ته چې فنکار وې سمدستي مې د فن روح ته کوز شوې

قمر راهي مردان ۱۹ر اګست ۲۰۰۰ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ
توراوربل
تورو کمځو ځبری

عبدالله جان مغموم
تمغهٔ امتیاز

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

تمهید

دَ تور اوربل تورو کمڅو خبرې
څومره خوږې دي دَ تیرَو خبرې

دَ نیمې شپې په خاموشۍ کښې کُلې
نغمې نغمې شي دَ بنګړو خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تړون

د هغو نیمګړو نیمه خواوو ارمانونو
په نوم چې وخت بې وخته زما په زړه
کښې لکه د یو طوفان راپورته شوي دي
او بیا په خپله قلار شوي دي

مغموم

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

پېغله	ایاز داوودزی	۱۱
د رومانې شاعر (د لوپتو خبرې)	صابرشاه صابر	۲۲
د تور اوربل تورو وکمتو خبرې	عبدالله جان مغموم	۳۰
لویه خدایه لویه خدایه		۳۷
ورپسې زلمو ځوانو خاورې ایرې کړې		۳۹
بس یو پو تې غونډې خندا اوکړه ته		۴۰
دا سې په ما یاندې وختونه راغلل		۴۱
اول به زړه سره صلاح کومه		۴۲
نشې نشې سوده نشې دې منم		۴۳
بیا مې ارادې جوړې نن ځوانې شوې		۴۴
تکې تورې شپې کړې تا		۴۵
شپه د انتظار په شوګیرو تېروم		۴۶
ته چې زلفې دا خورې کړې تورې شپې شي		۴۷
وېرم چې ستا دنیا هم اوسوزوم ایره کړم		۴۸
چې ستا زلفې ولونه ولونه اونرې کمڅې شي		۴۹
ګلان تول ازغي ازغي شول		۵۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د زلفو سلسلې دي	۵۱
بې واره توېدلې بې اختیاره څڅېدلې	۵۲
تنهايي مې دي مذکرې او غمونه راسره دي	۵۳
پرهرونه جوړوي زړهٔ کښې زخمونه جوړوي	۵۴
ستا د مُسکا ستا د خندا نه قربان	۵۵
کله کله راته اوګورې مُسکې شې	۵۷
د زړهٔ تسکين په ميخانو کښې نهٔ وُ	۵۹
کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي	۶۰
مست شم د پازیبو د شرنګا سره	۶۲
چې ستا خندا زما ژړا رونهٔ شوه	۶۳
په خوله کښې اه په زړهٔ زخمونه لرم	۶۴
راغلې ورځې شپې د پرېشانۍ زما	۶۵
ستا د وصال په رنګينو کښې روسم	۶۶
دا د زلفو سلسلې چې راخورې شي	۶۷
مينې دې اسانې راته ګرانې کړې	۶۸
رقيب چې ماله نن پېغور راکوي	۶۹
شمعه بلېږي د رڼا دپاره	۷۰
اوښکه خوند دې نوې ژوند دې دې اوبو کښې	۷۱
نغمې نغمې دي د بلبل خبرې	۷۲
راغې ماښام دېر د غمونو سره	۷۳
تورې تيارې راته فنا ښکاري	۷۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدايه ترڅو به نو ژړېږمه زه ۷۵

کلې دې ژړېږي څه مُسکې خو نه دي ۷۶

د ښې اوښکې مې ځلېږي په ککو کښې ۷۷

راشي راته اوګوري مُسکې نه شي ۷۹

بیا دې یادونو سلسلې جوړې کړې ۸۰

نور دې اے ژوندونه په سجدو نه تېروم ۸۲

بېلتانه کښې څه دا هسې چل په ما شي ۸۳

نن په فضا کښې رنګینې ښکارې ۸۵

راځئ ستورو چې اوده شو شپه پخه شوه ۸۶

چا ته شراب چا ته کاسې ښکارېدې ۸۷

چرته چې زلزل غونډې پیدا شي حوصله کښې ۸۸

هر طرف ته ګورم مایوسۍ دي او غمونه دي ۹۰

ما په زیر زیر ورته کتلې نه شو ۹۱

خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړو ۹۳

سکوه ساقي نن راته نامه کوه ۹۵

د رنځو څه غم نه دے چې تېرې کړمه ۹۶

څه ژړا شي څه سلګۍ شي ۹۷

راغله غمونه جوړې نور راغله ۹۹

هغې وئیل تهمت په ما پورې شو ۱۰۰

ځکه مې د یرې پریشانۍ شي کنه ۱۰۱

ځکه زمانه نن ژړا هېره شوه ۱۰۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بيا سلګۍ شي کنه	۱۰۳
که هر څو دې غم دَحد نه په وتېږشي	۱۰۴
ستا د زوربيل دا پر پشانۍ مزه که	۱۰۵
په محفل کښې بلېدې ته	۱۰۶
د زړهٔ تسکين په مېخانو کښې لټوم	۱۰۸
دُنيا دَ اُميدونو مې څخه ورانه غوندې ښکارې	۱۱۰
ښئهٔ دې انکار دَ اقرارونو څخه ښي	۱۱۱
دَ نېکۍ بدۍ حساب شي په عقبٰی کښې	۱۱۲
دا څو غلط دي چې خندلې نهٔ شم	۱۱۴
څهٔ له زما دَ مرګ سوالونه کوې	۱۱۵
څهٔ په ژړا څخه په زارو تېره شوه	۱۱۶
په ښائسته مخ دَ شين خالۍ مې قسم	۱۱۷
دَ زړهٔ دَ غم دانه تپوس مهٔ کوئ	۱۱۸
څوک ورته سور څوک ورته شين واۍ	۱۱۹
شپې دَ بېلتانهٔ دومره اوږدې دي راځه	۱۲۰
ارمانونه چې مې خاوړې شي ايرې شي	۱۲۱
سپوږمۍ سره خبرې	۱۲۲
لږ څو مې پرېږده غمه	۱۲۴
تعبير	۱۲۶
وادهٔ	۱۲۷
دمه	۱۲۹
دَ ختيځو زمکې ته خطاب	۱۳۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېغله

ـه د پېغلتوب کور دې ودان اوسي تل
چې ئې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

د مفهوم په شاعرۍ د پېغلې او پېغلتوب خیال داسې ونغوړېدے چې د هغهٔ هر شعر هره مصرعه او هر غزل په خپله یوه ښکلې نازولې پېغله ښکارې - په پېغلې چې د پېغلتوب څپه راشي نو پېغله بیا پېغله پاتې نهٔ شي بلکې یوه مسته شان نغمه شي - هم دغه د حُسن او موسیقۍ امتزاج چې مغموم ئې د پېغلې په وجود کښې بیا مومي - د هغهٔ غزل ته ئې بې سیاله ښکلا او عمومي مقبولیت بخښلې دے) څو پېغله د زمانو راسې د مشرق په شاعرۍ کښې د معشوقې محبوبا - دلبر - دلربا نګار او داسې په نورو نامو او علامتونو یاده شوې ده - د هغې نازونه اداګانې زده دي - د زړونو لوټل او د مېنانو وژل ئې کار دے - بې وفائي او وعده خلافي ئې خاص شعار دي - دغه پېغلې په هره زمانه او هر دور کښې د خپل پېغلتوب او ښکلا نوښتونه غبرولي دي - څو سره د دې ټولو خصوصیاتو پېغله د شاعر په نظر کښې هم هغه پېغله ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چې یو عام انسان ځواني په ځله انښتي پېغلې ته په کاسیرو
نظرونو ګوري - د پېغلې د وصال تمنا د مېن د پاکې مینې آخري
منزل، او د انساني ژوند د ارتقاء معراج ګڼلے شي - د پېغلې نه
فطري اقتضاء هم دغه کېدے شوه - خو نن زماني دومره پېښ عبث
رونو کړو - انسان د فطرت نه دومره لرې لاړو - مشینې دور مصنو
دومره عام کړو چې د فطرت پېښه انسان د فطرت په غېږ کښې آرام
کولو د پاره د تخیل د بلندو ته هم تېر شو او داوهامو په خپرو
کښې د فطري اقتضا ګانو په لټون پسې ورک شو - دغه وجه ده
چې د نن د زلمي شاعر قوت واهمه یوه پېغله، پېغله نه بلکه یوه
نغمه تصور کوي او د نغمې نه چې د روحاني تسکین سرچشمه ده،
د جنسي تسکین موهوم اقتضاء کوي او وائي چې ـه

د پېغلتوب کور دې وران او سي تل ـه
چې ئې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

نه پوهېږم چې د نفسیاتو صباني ماهران به د نننۍ دور تجزیه
او دغه تجزیې په رڼا کښې د معصوم ددې الهامي شعر تشریح
په څه ډول کوي - خو زه په خپله په دې نتیجه رسېدلے یم
چې د معصوم شاعري هم لکه د شرق پښتونې شاعري ده او
هر پښتونے فن هم د شاعر او فنکار د ژوند د پښتونۍ آئینه ده)
معصوم د ماشوم والي راسې د رسم ورواج په سنګینو قلاګانو او
د اخلاقیاتو او عقائدو په فولادي پنجره کښې داسې بند پاتې
شوے دے چې هغه د پېغلتوب د حرارت نه هډو خبر نه شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغهٔ پېغله دلوړې نه لیدلې ده، د دومره لوړې نه چې د هغهٔ په خیال د انساني هوسونو رسائي ورته هم د امکان نهٔ لري - هم دغه وجه ده چې مغموم پېغله یو مجسمه ښکلا، یو مست نغمه گڼي چې تل تر تله د هر قید و بند نه په امان پاتې شوې ده - دې سره سره د پېغلې د موندلو او خپلو فطري اقتضاء هم د هغهٔ په تحت الشعور کښې داسې په غزوونو ده چې څهٔ وینې نو پېغله ورته ښکارې - د هغهٔ په وژدان د پېغلتوب خیال داسې سور دے چې د هغهٔ هر فنکارانه تخلیق هم د پېغلې د خیال نه زېږېدې او ځکه د هغهٔ غزل د پېغلو سره خبرې ته بلکه د پېغلې د ښکلا، د هغې د مستئ ځوانئ او د هغې د نغمه ښې وجود د رنهو او پراخو عکسونو مجموعه (البم) معلومېږي -

د مغموم د غزلونو پېغله چې هغوی اکثر "د گلې" په نامه مخاطب کوي یو مخصوص شخصیت نهٔ شي کېدے - دا د ښکلا د هغهٔ د لوړ تصور مجسمه ده چې هر صوفي هر عالم هر فنکار او هر د حُسن او رښتین توب طلبگار د لټون کړے دے - په رنګ رنګ او ډول ډول نومونو ئې یاده کړې ده - او دغه "لټون" او دغه "یاد" په رنګ رنګ نظریې قسما قسم فلسفې او بې سیاله فنکارانه شاهکارونه په هر دور په هره زمانه په هر ملک او هر قوم کښې زېږېدلي دي - د ښکلا دغه لوړ تصور د بنیادمو ایښې یو مرکزي خیال پاتې شوے دے - او هم دغه یو "مرکزي خیال" د بنیآدمو د "وجداني وحدت" ژوندے دلیل دے فرق صرف دومره[٥]

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې نورو "مثالیت پسند و" د غه ښکلا د انساني ژوند نه
لري د فکري تخلیقاتو یا د اوهامي او الهامي وارداتو په پیکرونو
کښې لټوله او مغموم یې هم ددې دُنیا په پېغلو کښې لټوي.
د هغه د زړهٔ مراد د غه د نوې زمانې پېغلو پسې کړے دے هم د
هغوئ نه یې غواړي او لټوي یې خو په د غه پېغلو کښې
هغه پېغله کومه یوه ده چې د مغموم د ښکلا د تصور مجسمه
ثابته شي - هم دا په پېغلو کښې د پېغلتوب لټون چې نهٔ یې
مومي - هم دا پېغلې، پېغلې نه بلکې نغمې کښلے کېږي د مغموم
د ژوند او شاعرۍ هغه خصوصیات دي چې چرته د "مثالیت
پسندۍ" او حقیقت پسندۍ رنګین ترڅونه یو ځائے کېږي.
سره ددې ټولو خبرو او مغموم چې څهٔ وائي نو په شعوري
طور یې وائي - هغه مجذوب شاعر نهٔ دے - څهٔ چې وائي لیکي
نو ورباندې پوهېږي - د بېدارۍ په عالم کښې فنکارانه تخلیق
کوي - هغه په خپلو نفسیاتي کشالو هم آګاه دے - خپلې نظریاتي
لاپچې هم پېژني او د خپل فن د قدرونو نه هم آګاه دے -
دا ځکه چې د هغه په خپلو الفاظو کښې د هغهٔ د شاعرۍ او
ژوند په حقله د خپلو دعوو او نظریو ثبوت او لټوؤ - مغموم
د شعر د لیکلو په وخت څهٔ کیفیت محسوسوي؟ وائي چې "زهٔ
هغه وخت شعر لیکم چې څهٔ وخت شعر ما په لیکلو مجبوره کړي -
او هر کله چې داسې حالت راشي نو بیا د خپل اشنا په تصور کښې
داسې غرق شم چې دنیا و ما فیها نه بې خبره یم - په هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

زهٔ دا محسوسوم چې زما لیلیٰ زما په وړاندې ولاړه ده او زهٔ ټکیایم د هغې سره خبرې کوم - او څهٔ وخت چې د لیکلو نه اوزګار شم نو په هغه وخت داسې تسکین محسوسوم لکه چې ما یو ډېر لوئے کار کړے وي او دا دې نه پس لیکلي شعرونه بیا بیا لولم او دا بیا بیا لوستل زما زړهٔ ته هر یو وار یو نوے تسکین ورکوي."

راځئ چې دا اوګورو چې د مغموم دغه اشنا څوک دے چې د شعر د لیکلو په وخت د هغې په تصور کښې د دنیا او ما فیها نه ناخبره وي - او هغه لیلیٰ څوک ده چې د شعر د لیکلو په وخت ورته مخکښې ولاړه وي مغموم وائي چې زما په زړهٔ کښې یو داسې درد دے چې د دې درد د بیان اکو ونکي نه زهٔ نهٔ یم خبر - زهٔ نهٔ یم پوے چې زهٔ په چا مئین یم - زهٔ نهٔ یم پوے چې هغه څوک ده چې د چا یاد زما احساسات او زما زړهٔ هر وخت ناقلاره ساتي - زما د خیال مرکز "پېغله" زما په زړهٔ کښې شته - زما په دماغ کښې شته خو په سترګو مې لا نهٔ ده لیدلې، ولې بیا هم د هغې تصور او د هغې یاد ما په وېلو مجبوره وي - ما ته د لیکلو بلنه راکوي -

د مغموم د خپلو وېنا کانو نه هم دا معلومېږي چې د هغهٔ د شاعرۍ "زړهٔ پېغله" هم هغه د چا زلمي شاعر" د خیال د لیلیٰ" چې هغه یې حسنِ کمل کښې یو عکس دے - خو فرق صرف هم دومره دے چې د خیال لیلیٰ د خیالونو نه هم په بره او سېږي او شاعر ته په طنزیه لهجه کښې وائي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاعره ما ته په ته څه دا رسي

زه د عنقا په اشیانو کښې اوسم

خو د مغموم "پېغله" هم د مغموم خواږه شاپېغلو کښې اوسي او لټون یې هم په دغه خواږه شاپېغلو کښې کوي - او د مونږ او قوي امید یې نوي څرګند وي

خوب خندا به په مغموم یا ندې حرام کړي

یوه پېغله به په پېدا شي چینګو کښې

عبدالله جان مغموم د پېښور ښار نه څلور میله قطب ته په یو وړوکي کلي کښې چې دا رمنګي نومېږي او د خلیلو په ټپه کښې د ورسک روډ د پاسه پروت دے په یوې درنه او معززه کورنۍ کښې پیدا شوے دے - نن صبا یې څه کم وزیات ۳۷ کاله عمر وي - زه مغموم د ماشوم والي راسې پېژنم - د هغه سره د وړوکوالي نه زما د زړه تړون دومره زیات دے چې د هغه هره کمزوري ما ته یو لوے صفت ښکاري - دغه وجه ده چې ما کله هم د مغموم په شاعرۍ د څه لیکلو د پاره قلم را خستے دے نو هغه منع کړے یم چې ته زما د شاعرۍ په حقله د یو غیر جانبدار نقاد کردار نه شې ادا کولې خو زه ورته وایم چې مغمومه زه لا انتقاد کله وم - زه خو په فن مئین یم او چرته چې فنکارانه خوبۍ وینم نو سند ورته یې وایم دلته زه د هغه اشنایانو نه هم معافي غواړم څوک چې د خپل لوے علم په رڼا کښې د مغموم په فن کښې څه کمزورۍ وینې -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو وئیل مې دا چې که د مغموم صیب د وړوکوالي ماحول هرڅو شاعرانه نه ؤ - او چاچې د هغه کلي لیدلے وي د هغه د کورنۍ د سختو مذهبي پابندونه آګاه وي نو هغوئي به زما دې خبرې سره اتفاق اوکړي چې د مغموم د ماشوم والي په ماحول کښې هیڅ د شاعرۍ ګنجائش نه ؤ څو سره ددې هم د مغموم طبیعت د هلکوالي نه شاعرانه ؤ او اکثر به مو خبرې هم په شعر شاعرۍ کولې څو په کال ۱۹۴۴ء کښې چې د هغه څه لوبې او غزلې مې واورېدې نو د هغې ورځې نه سو د خیال او فکر ملګرتیا هم پیدا شوه هغه ورځ ده او نن ورځ ده چې مغموم زما د زړه ته دومره را جوخت دے چې زه ئې د خپل ځان نه بیل شخصیت نه شم محسوسولے - اوس چې هم د هغه په حقله څه لیکم نو داسې ښکاري چې د ځان ستائینه کوم - ځان خلق د هرچا نه ښه ښکاري او زه مغموم د هرچا نه ښه ښکاري -

زه چې مغموم باندې څه لیکم یا د هغه کلام لولم نو د هغه خنده رویه څهره راته ورپاندې ولاړه وي که هرڅو ئې هیر وم هیرېږي مې نه - او چې ئې نه شم هیرولے نو د هغه متعلق غیرجانبداره رائې هم نه شم څرګندولے مغموم زما اشنا دے - اشنا به څوک څنګه هیرکړي - مغموم وائي -

اشنا مې ځان دے زه به ځان هیروم
خدائیګو جهان نه دے چې هیر ئې کړمه

د مغموم په شاعرۍ کښې د کلي وال ژوند عکس څرګند ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه دخپل ماحول مطالعه ډېره ښه کړې ده او دغه مطالعه په ډېر ښه ډول په خپلو شعرونو کښې څرګنده وي - په کلو کښې د پېغلې ديدار يا خو په ګودر کښې يا د کوڅې په څټ او يا بيا د کلي د کورونو ديوالونه هم چيت وي نو کله ناکله د ديوال نه هم سر راهسکوي، ځکه خو مغموم خپلې کلي والې پېغلې ته وائي - ؎

څه خو يا نه کړه په ديوال اوګوره
ستا د کوڅې سره تيږې مه زړه

وائي چې پېغله د خټو جوړه کړې نو هم ښه وي خو د پېغلتوب سره چې ښائست هم ملګرے شي نو بيا خو هغه د مغموم خبره

چې ښائست او پېغلتوب سره يو ځائے شي ؎
هره پېغله يوه مسته شان نغمه شي

دَ پېغلې تصور لکه چې څنګښې او وړلے شول د مغموم په کلام کښې ډېر اوچت دے - هغه د پېغلې نه هډو د جنسي خواهش خيال قدرهم نشي کولے - پېغله بس يو خيال دے، يو تصور دے، يو ښکلے تصور - خو ..... مغموم هم څه ارمان لري - د خپلې خيالي پېغلې په حقله څه هوس نه لري - راشئ اوګورئ څومره ښکلے ارمان او شالي هوس لري - وائي چې ؎

ما خو يو ګل د پسرلي کړې رببه ؎
چې بيا د پېغلو په کمڅو کښې اوسم

دَ خيالي پېغلې تصور د مغموم په خيال کښې دومره پوخ شوے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې کله کله د غه ښېګلهٔ په ګډا هم اووینې نو وائي چې

ستا د پازیب په هر یو شرنګ مې قسم
زهٔ دې نشه کړم په نڅوکښې اوسم

دَ ښېګلو ښېګلتوب دې خدائے هم د ښېګلو نصیب کړي - مغموم

د ښېګلتوب دَ ښېګلو هسې هم نهٔ لري ښېګله او ښېګلتوب

ورته ګل او ګل څانګه ښکاري - ګُل د ګل په څانګه کښې ښهٔ ښکاري -

کهٔ شوګوې ئې یا بُوټوې ئې نو مړاوے کیږي ښېګله ښکه د ګل

هم د ګتو د پاره پېدا اده - او یو معمولي ګل هم د wordswarTh

غوندې احساسي بنیادموته دا رنګ احساسات ورښښي چې د بیان

نه ئې عاجزه وي - او شاید چې د غه زور احساسات په بنده

څهٔ بېهوشي غوندې راولي او څکه ئې اظهار نهٔ شي کولے -

مغموم د ښېګلو په لید و هم هغه کیفیت محسوسوي کوم به

چې wordswarth د ګل په لید و محسوسولو څکه خو وائي

چې : د ښېګلتوب موخه اے نصیب کړه ښېګلو
زهٔ مو نشه کړم په نڅوکښې اوسم

یوائې د ښېګلو په لید و مغموم دا کیفیت نهٔ محسوسوي

بلکه چې د ښېګلو د ښائست خبرې قدرله واورې نو هم ئې

فکر یو سي د ځان نه ورک شانې شي نو په داسې موقعه مغموم

وائې

چې د ښېګلو د ښائست ذکر شروع شي
راپېدا شي یو جنون غوندې په ماکښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مغموم چې په چمن ورګډ شي او د سروو قطارونه او وويني
د کمانۍ راشي چې کښې ښېغلې ولاړې دي - او چې څه وخت
په خود شي او پوه شي چې دا خو ښېغلې نه دي بلکې سروې
ولاړې دي نو او وائي چې د دې سروو د چا ښېغلې ښاسټ او
ښېغلتوب ته پام شوے وو، نو ځکه خو ښېغلې ښکارېدې ؎

ستا ښاسټ او ښېغلتوب ته ئې چې پام شي
هره سروه د چمن ښېغله ځينې شي

حقه خو داده چې هم ښېغله د مغموم کائنات دے - ځکه خو ورته
په ښېغله کښې کائنات او په کائنات کښې ښېغله ښکاري - وائي -

؎ هر يو وار چې ورته ګورمه حيران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

(يا) پوهے يم چې سپوږمۍ د څه سيالي کوي
مياشته شي نرۍ شي خو نتکۍ نه شي

ښېغلو کښې د مغموم د خيال ښېغله او سپېنې چې ډېرو ورېښې
خپلې ځوانۍ خاورې کړې دي، نو ځکه خو وائي -

؎ ورېښې د ملو ځوانۍ خاورې ايرې کړې
خدائے دې کوڼک کړه څه له ښېغلو ته خبرې کړې

(يا) چې رنګينۍ تورلې راغونډې شولې
ښېغلو ترې ځان له لوپټې جوړې کړې

مغموم سره دا خيالي مجلس به د مغموم په هغه شعر ختم
کړو کوم چې دا ثابتوي چې هغه شعر بيکي نو شعوري طور

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې هم دَ پېغلې په تصور پيکي - دَ موجوده زمانې دَ پېغلو دَ
دوؤ کمځو نه څه بنکلے خيال اخلي واۍ چې ؎

؎

چې يې ستا په تصورکښې کلي ييکم
نو هر شعر دَ غزل مې دوه کمځې شي

(اياز داؤدزے)

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالله جان مغموم

روماني شاعر

د لوی پښتو خبرې

د قدرمن عبدالله جان مغموم د شعرونو، کالمونو، طنزونو، ډرامو او افسانو په حقله د دغه خپلې وېنا خپل انداز منفرد قلمکار بد قسمتي ده چې نه هغه هومره وپېژندلے شو نه څه او لیکلے شو څومره چې زمونږ د ادب په معاصره دوره کښې دده په نورو همعصرو وپېژندلے شوي دي، باوجود ددې چې دے زمونږ د هغو سړونو په شمېر کښې شمارل کېږي کوم چې د "هفت پهلو" انسان یا شخصیت ټول صفتونه، اړخونه او رنګونه لري -

د مغموم صاحب د ژوند کړی کړیځ، لمحه لمحه د دغه "بې ځوکه" "بې سرکاره" "بې دلباره" ژړې په خدمت او هاندو هڅه کښې تېره شوې ده، هغه د خپلې ځوانۍ د مستۍ هاغه شپې ورځې چې زلمي يې په نورو نورو تماشو کښې تېروي دده په پښتو لوستلو لیکلو کښې تېره کړې ده - مغموم خپل ټول صلاحیتونه ټول وختونه د پښتو له سره ځار کړي دي هغه د ژوند ټولې منډې ټول زیارونه د پښتو له پاره کړي دي - څو بې صلې، بې طمعې، بې لالچه هغه دا هرڅه د يو څو دنیاوي غرضونو، مقصدونو حاصلولو له پاره نه دي کړي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پښتو ادب کښې په موجوده وخت کښې د مغموم صېب نوم په
مشرانو ليکوالو کښې راځي - دوه کم اتيا کاله عمر ئې دے - د شپېتو کالو
راسې شاعري کوي - څو د دې نه زيات د موصوف د بې غمۍ او ناراستۍ
څهٔ مثال کېدے شي چې دا دے په دې شپېتهٔ کاله کښې ايله اوس خپل د
شاعرۍ دوېم کتاب (د توره اوربل توروگټو خبرې) چاپ کوي - او دا هم
زهٔ په دې خبره ويارم چې کهٔ زما زور ورپسې نهٔ وے نو دا کاغذونه به
د لوگو او وينو خوراک شوي وو څو د پرېس غېږه به ئې نهٔ وه ليدلې -
د عبدالله جان مغموم د شاعرۍ څخه مونږ مجموعي راېپ دا وړکو
شو چې نهٔ دهٔ د چا په رنگ شاعري کړې ده او نهٔ دهٔ په شان شاعري
دهٔ نه پس بل کوم شاعر وکړه مطلب دا دے چې مغموم صاحب يو
"صاحب اسلوب شاعر" دے، څو يکار څو دا ده چې دهٔ نه پس دهٔ اسلوب
لکه زمونږ د شلمې صدۍ د څنو نورو لويو او "با اسلوبه" شاعرانو
(چې حمزه، اجمل او قلندر په کښې په سر کښې راځي) نوي نسل خپل
کړې دې ولې يو څو دغهٔ د شعرو ادب د محفلونو نه لرې پاتې کېدل
او بل د خپلې شاعرۍ په تشهير نهٔ کولو هغه د دغه اعزاز نه محروم
پاتې کړې دې نو کهٔ د سينهٔ غورو فکر نه پس دا راېپ وکړم هيڅوک
به مې پرې گرم نهٔ کړي چې کوم شوخي، سادگي، بې باکي او رنگيني د
مغموم صاحب په شاعرۍ کښې ليده او مونده شي، د دغه صفت دهٔ د
عمر د بل هيڅ کوم شاعر په شاعرۍ کښې نشته زما د دې خبرې نه دې
گوره هوکړ دا مطلب څوک نهٔ اخلي چې گني عبدالله جان مغموم تر ټولو لوئے،
پوهٔ او زوراور شاعر دے - شلمې صدۍ د پښتو د شاعرۍ په بڼ کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا سې دا سې ګلونه تېر کولي دي چې په وږمو يې تمام پښتونخوا معطره ده چې شملې يې هسکې تاترې سره سيالي کوي - زما اصل غرض خو دا دے چې کوم فطري روحاني خوږه او ساده والے زمونږ ددې شاعر په شاعري کښې پراته دي هغه د نورو شاعرانو په شاعري کښې ډېر کم دي -

د معصوم صاحب "ګله" یا "پېغله" د هغه په زړه ذهن او د وجود په رګ رګ کښې مېشته ده خو دا څومره عجيبه خبره ده چې هم دغه پېغله معصوم صاحب په مخامخ سترګو ليدلې هم نه ده او ددې لوئے سوب د ده د ماحول هغه رواجي او روايتي قلعه ګانې دي کومې چې د معصوم صاحب نه ګېرچاپېره د معصوم صاحب د فکر نه هم هسکې ولاړې دي - هغه وخت چې د معصوم صاحب د شعر شيرينو یا پېغله بنه مسته وه څنو خلقو په ده د ګمراه شاعر پېلوته او الزامونه ونګول - وې به يې د د زلفو سترګو شونډو و رخسارونو ذکر په ډېرو شليدلو ټکو کښې کوي - خو دا هوښيار شهسوار بيا هم د خپل مرام او مقام نه وانه ړولے شو - ده به وې زه د قدرت د فن ستايښنه کوم ، خلق که د انسان په لاس د جوړ شوي صنم مدحه کړي کوي زه دې د دومره لوئے ذات له خوا جوړ شوي شهکار تعريف او توصيف ولې او نه کړم - د چا سندرې چې ټول کائنات وائي - د چا مدحه کړي چې ټول قدرت کوي - بنه شاعري هغه ده کومه چې د هر دور هرې زمانې له پاره وي کومه چې هر وخت هر حالت کښې په زړګو بنه او ډېرې پېچي لګي او معصوم صاحب په دې حقله خوش قسمته دے چې هغه کومه شاعري کوي هغه د يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

محدود دائرې یا ببل پامته داره منت باره نهٔ ده، هغه پاتې کېده وشکې شاعري ده دَ هغې نه اوس هم او راتلونکیو وختونو کښې به هم خلق خوند او اثر اخلي - دَ مغموم صیب شاعري دَ انسان او انسانیت، دَ محبت او صداقت په دائمي او افاقي قدرونو بناده - دَ مغموم صاحب دَ شاعرۍ بنیادونه ډېر مضبوط دي - هغه دَ انسان دَ ښائست سندرې وئیلي دي دَ ګلاب ګلاب څهرو، غندل غندل څوانو، سندرې ئې وئیلي دي هغه دَ مینې محبت سندربولي دي - او مینه به خلق په هر دور کښې کوي، دَ مینې مزې دومره کچه نهٔ وي چې دَ نرۍ سیلۍ دیوې چپې سره ترمې ترمې شي چې کښې مینه نن خلق پېژني، صبا به ئې نهٔ پېژني د دنیا بازار ولاړ دَ محبت په رده دي دَ دې بازار رنګ ونور هلچل او دَ ژوند هاندوهڅې په خپل ځائے څو د دغه ردې اهمیت حیثیت او افادیت نه هم انکار نهٔ شي کېدے -

مغموّم صاحب د راسې دَ زلفو انګو او شونډو صفتونه هم نهٔ دي کړي لکه چې دا بعضې بعضې شاعران ئې کوي - د هغهٔ سل په سل فیصده شعرونه دَ عشق دَ ګړ ګړې نه تاؤ دي دهغهٔ انداز چې کوم دَ پښتو نخوا کښې دا انداز خدائے پاک صرف دې شاعرانو ته په نصیب کړي دي او دغه دي یوسف اورکزي، سیف الرحمٰن سلیم او اکرام الله ګران -

دَ تورې اوربل تورو کمڅو خبرې
څومره خوږې دي دَ تېرو خبرې
د نیمې شپې په خاموشۍ کښې ګلي
نغمې نغمې شي دَ بنګړو خبرې

مغموّم صاحب چې هر څهٔ هم لیکلي او وئیلي دي نو د پوهې او شعور

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره يې په بېدارو سترګو وليدلې دي هغه مدهوش او مجذوب شاعر نه دے ، هغه هاغه څه ليکي په څه چې خلق پوهېږي څه چې خلق خصوصاً نوي نسل خوښوي ، د مغموم صاحب ټول ژوند د مينې نه عبارت دے - د هغه نظريه مينه ده - د هغه مذهب محبت دے - د هغه کلے ټول جهان دے - د هغه کور د تصوراتو او ددې د پوهلونو د قيد وبند نه مبرا دے زه دا خبره په دعوىٰ سره کوم چې که د عبدالله جان مغموم د شعرونو کتاب د هر قوم په ژبه ترجمه شو هغوئ به دا شعرونه په دومره شوق او ذوق لولي لکه چې هغوئ د خپل ماحول د کوم مست روماني شاعر کلام لولي هغوئ ته به دا کلام پردے پردے نه ښکاري -

مغموم صاحب مينه خوروي د مينې وېشکر دے ، د مينې شاعر دے ، مينه د هغه ژوند دے ، چې مينې ژوند هم وپه ژوند نه بولي - هغه انسان سره مينه کوي انسانيت سره مينه کوي ، د خدائے د مخلوق او ښکلو سره مينه کوي په خوا کښې يې هم ښکلي خوښېږي او اوس هم د هاغه سوچ په دېوال ولاړ دے هم هاغه ټپه يې په خوله ده ، هغه سخت نظرياتي سړے دے داسې نظرياتي نه چې لکه د پرکار مرکزونو پسې ګرځي داسې نظرياتي چې د دائرو او مرکزونو روحونه او نظرونه پسې اړوي څنې نقطه چين به د مغموم صاحب دغه خود خواهي او په يو ځائے پوفکر او دريدنې ته "ګمراهي" وائي خو زه هم دغه احساس د مغموم صاحب ته ټولو لوئے برے ګڼم -

هر يو وار چې ورته ګورمه حيران شم -

کله شمع کله ګل کله سپوږمۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵ چې ته نه يې نو خاموشه خاموشي وي
خو چې راشې نو محفل کښې رنګينې شي
چې خبره د مطلب مخې له راشي
نو نادانه شي ماشومه شي ککړه شي

دَ عبد الله جان مغموم شاعري دَ درنو ډېرو تولي لفظونو او اوبدو اوبدو بې مفهومه، بې معنې خبرو او د فلسفې د ګنجلکه شوو جنجالونو نه آزاده ده، ډېره ساده، ډېره رسانه، زړه ته کوزېدونکې زړه بښه کوونکې شاعري ده، اولسي شاعري ورته هم نه شو ویلې ځکه چې اولسي شاعري هم دَ یو سوچ دَلاندې کېږي دَ هغې هم یوه خپله مخه وي، فني هنري اړخ ته پکښې ډېر کم خیال ساتلے شي - ټول زور په کښې په مقصد راوړلے شي او مغموم صاحب خو داسې شاعر دے چې د معنې او مقصد سره یې دَ فن خوګونه هم کافي ټوي دي - دَ هر شعر دَ ټکي ټکي نه یې سادګي، نغمګي او رنګونه څڅېږي - هغه په زور شاعري نه کوي او نه یې دَ زور شاعري خوښېږي - د محسوساتو او احساساتو زیات قائل دے - او زه دا خبره په دې دعوې کوم چې که هغه په یو وخت کښې ډېر کمزورے شعر هم اووائي - زه ورته وېم چې په دې یو نظر بیا هم واچوئ هغه خپله مخصوصه خندا وکړي (د مرچکي خندا هم منلے شوې ده) وائي ″ پرېږده صابرشاه څه چې راغلي دي هغه راغلي دي اوس یه په کښې څه هنري منافقت کوو، ماچرې هم خپل خیالات زخمي کړي نه دي دَ فطرت په قانون کښې چې ډېرې ګوټې وهي ډېرې کړمې به ورته راولاړېږي″ او دَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه هم د غه عادت او سوچ د هغه شل فیصده شاعرۍ د فن د تلې نه غورزولې ده که څرې مغموم صاحب د یو "شیفتې"، په ځای په بیلو بیلو وختونو کښې شعرونه لیکلي بیا بیا ئې کتلي بزې بزې کوټې ئې پکښې وهلې نو بیا خو به دا خبره هم و مبالغه نه وه چې د هغه د شعر سیال به د پښتو د جدید و شاعرانو په سل کښې هم وي په نظر نه راتلو څو د بد قسمتۍ نه څه د هغه اصولو او څه نارامۍ او نا اوزګارۍ هغه د دغه "[illegible]" نه بې برخې کړې دے!

د عبدالله جان مغموم په ټوله شاعرۍ او ذهن څلور ټکي قابض دي د غه څلور ټکي د موصوف د شاعرۍ سمبولونه دي - هغه چې خبره تاؤ کړي راتاؤ کړي په "لوپټو" "پېغله" "لالې او ګلې" باندې اوډروي) او هم د غو څلورو ټکو د هغه د شاعرۍ خوند مزه او رنګینې سیوا کړې ده!

خصوصاً د لوپټې له پاره خو هغه دومره نوي نوي خیالونه راوړي دي چې قارې په دې مجبوره شي چې که په ژوند کښې څه دي هغه ټول هم د لوپټې د سورې لاندې پټ دي، لوپټه د حیا او پښتو رومبۍ نخښه ده مغموم صاحب د تور سرو له پاره لوپټه لازمي ګڼي زه دلته د "موتي له خرواره" د هغه هغه شعرونه نقلولو ستونګیو ته په وړاندې بدم کوم چې مغموم صاحب د لوپټې د عظمت، حیثیت، ښائست او مقام او احترام په حقله ویلي دي -

ستا د سرو شونډو اثر دے او د شنې لوپټې عکس دے
چې لمبه د تنکۍ شمعې کله شنه شي کله سره شي

تصور د لوپټې چې راله راشي　　د شفق رنګینۍ لاړې شي پناه شي

ے چې رنګینۍ ټولې راغونډې شولې
پېغلو ترې ځان له لوپټې جوړې کړې
لوپټو یاندې چې پېغلو سپین پړونې راپه سر کړه
د زلمو ټېره نظر جوړ لوپټو کښې چوکه کېږي

بهرحال خبره به په لنډو کوو چې د مغموم د شاعرۍ زمکه ډېره متینه او زوره وره ده - دا زمکه په یو نظر نه شي کچ کېدے - زه دا اعتراف کوم چې د مغموم صاحب د مکمل جاج له پاره څومره څېړنه او پلټنه پکار ده ما او نه کړے شوه - ما په دې لنډ تنګ وخت کښې هم دومره کولے شو چې د هغه د شعر د "پېغلې" د مخ نه "لوپټه" نیم کښېوکړم د نور خط وخال جائزه ئې تاسو واخلئ چې د رومان دَ دې شهزاده د غه ناوې څومره شکر پاره، څومره حسن وره ده!

سید صابر شاه صابر
غریب آباد تهکال

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ تور او ربل تورو کمڅو خبرې

(زما هغه شاعري چې ما نهٔ چاپ کوله)

خدائے شته که درته دروغ وایم چې ما دا ځېنې شاعري
نهٔ چاپ کوله - هډو دَ چاپ کولو اراده مې نهٔ وه - ځکه چې دا
زما دَ ځوانۍ شاعري ده، دا هغه شاعري ده چې دَ ځوانانو
خوښه وه او دَ بوډاګانو بدې شوه - ځکه خو به زما دَ
یوسف خان اورکزي (مرحوم) او دَ سیف الرحمٰن سلیم خلاف په
اخبارونو کښې مضمونونه چاپ کېدل او سرخط به ئې وُ "په
ادب کښې ګمراهي" مطلب ئې دا وُ چې اے خلقو خبر شئ یو
درې شاعران میدان ته راوتي دي - دَ پښتو ادب ئې ګډ کړو -
دوئ بې لارې شوي دي - دا بې لارې کسان به لارې سته
راګرول غواړي نو دغه پښتنو دانشورانو زهٔ دَ ګمراهانو
په فهرست کښې شامل کړے وم - او په زړهٔ کښې ما هم دا منلې
وه چې زهٔ په غلطه لار روان یم - په داسې غلطه لار چې راملګري
نسلونه به تپوس کوي چې" ولې مغموم صیب دې ځوانۍ دربانه ي
داسې سترګې پټې کړې وې چې سره دَ عقل او شعور دې
ښځه لار پرېښودلې وه او په کندو کپرو سرشوے وې او دَ
پښتو ادب ګمراهۍ ته دې بدې وهلې وې" خو ما څهٔ کړے

(c) ketabton.com: The Digital Library

وے، یوځوا ته دَ مخالفینو ستغې سپورې خبرې او دَ ګمراهۍ فتوې وې او بل خوا ته به چې زهٔ په مشاعره کښې اودرېدم او دَ غزل مطلع به مې اووئیله چې ....

ے یو ترې غونډې مُسکا چې ستا په سرو شونډو خوره شي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا یوه نغمه شي

نو په هال کښې به یو شور شو هلکانو او زلمو به خپلې ټوپۍ په هوا کښې واچولې او ماله به ئې دومره شاباسے راکړو چې دَ نقادانو هغه سپورې ستغې خبرې به رانه هېرې شوې. دَ ګمراهۍ ټولې فتوې به رانه هېرې شوې او حیاله به چې کښېناستم نو یو بل مست غزل به مې اولیکلو یوه بله جذبات را لوزوونکې مطلع به ذهن ته راغله. یو ځل چې د مردان کالج زلموته مې په یوهٔ مشاعره کښې په خپل مخصوص انداز کښې دَ غزل دا مطلع واوروله نو تاسو یقین اوکړئ چې مېز و ته درزېدهٔ ټوپۍ لړه کېدې لاسونه پړقېدهٔ او زلمو او زلموټو هال په سر راخستے وُو۔

مطلع داسې وه۔

ے ورپسې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې
خدائے دې کوټک کړه څهٔ له پېغلوته خبرې کړې

زما شاعري سمې خبرې دي۔ منافقت په کښې نشته۔ ساده خبرې او ساده شعرونه دي۔ داسې شعرونه چې دَ اورېدو

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاد لوستو په وخت اوریدونکي یا لوستونکي په شعر باندې
په سوچ کولو نهٔ مجبوره وي بس چې شعر واورې او
یا یې ولولي نو رسا زړهٔ او دماغ ته ورسي او هلته ځان له
ځاے پیدا کړي - زهٔ تاو راتاو خبره نشم کولے - زهٔ د بهوسو
لاندې اوبهٔ تهٔ شم بو تلے زهٔ ګنجلکه شعر و نه شم لیکلے.
زهٔ چې څهٔ محسوسوم - زما چې څهٔ جذبات وي بس هغه
دَ شعرونو په ژبه خلقو ته رسول غواړم - او زما دغه
صداقت دَ پښتو زلمو او ځوانانو خوښ او دَ مشرانو ناقدانو
ناخوښ وُو -

یوه ورځ پښتو اکیډیمی ته تلے وم - محترم مولانا
عبد القادر مرحوم مې اولیدو نو را ته یې اووے چې "معصوم جانه
چرته سمه غونډې شاعري دې نشته چې زهٔ یې دَ هلکانو
جینکو په نصابي کتابونو کښې راولم" .... ما ورته وے چې
سمه شاعري څنګه وي را ته یې وے چې "دا ستا شاعري کښې
نشې شونډې - خالونه او لوپټې وي" .. ما ورته وې چې
مولانا صیب زما خو هم دغه شاعري ده نو - مولانا صیب لاړو په
خپله مخه او زهٔ خفه د ګیر ملامته غونډې پاتې شوم - څو ورځې
پس دَ اسلامیه کالج په خیبر یونین هال کښې دَ پښتو درنه مشاعره
وه ، مولانا صیب یې صدارت کولو - چې زما نوم واخستے شو او زهٔ
سټیج ته او ختم نو مولانا صیب را ته اووے چې څه کنه معصوم جانه
څهٔ لوپټې موپټې والوزوه - ما ورته اووے چې اول دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې شعرونه واوړئ - نو بيا به ډېرې لوېټې والوزوم -
شعرونه دا دي -

ه

ستا د اوربل دا پرېشانۍ مزه کـه
د تورو سترګو حيرانۍ مزه کـه
هرې تو بې پسې ګناه کوَ مه
څومره توبو کښې پښېمانۍ مزه که

او مولانا صيب

ځوانه ځوانۍ کښې د ځوانۍ تقاضې
په بوډا توب مسلمانۍ مزه کـه

درې شعرونو په اورېدو سټوډنټانو حسبِ عادت ډېر
واه واه اوکړل او مولانا صيب هم مُسکے غونډې شو او سرې
او خوزولو چې کښې ستاخبره رښتيا ده -

نو زما ددې دومره اوږد بيان نه مقصد دا دے چې ما ېخه
اراده کړې وه چې زۀ به خپله شاعري هيڅ کله نۀ چاپ کوم
خو نباغلے اياز داؤدزے را پسې شوے وُ چې مۀ ويرېږه شاعري
دې چاپ کړه - روس هغه د نن نه ډېرش کاله پخوا وخت نۀ
دے روس پښتو ادب دومره ترقي کړې ده چې ستا په شاعرۍ
څوک اعتراض نشي کولے بلکه خلق به ئې په سر سترګو قبوله
کړي نو د آياز خان په وېنا مې کتاب چاپ کولو ته غاړه کېښوده

(c) ketabton.com: The Digital Library

او څېله دا اراده مې چې ښاغلي صابرشاه صابر ته څوګنه کړه
نو څو ورځې پس چې هغه دا سره مخ شو نو پوره شل صفحې
یوه مقاله یې راله په لاس کښې راکړه چې عنوان یې و

"مغموم د روماني شهزاده"

ددې سرخط په لوستو لا یم شېشې ته او دریا م څېل کړه وړه
مې په کښې اوکتل څو خدائے شته که د شهزادګانو راکښې هېڅ
هم وو بهرحال په دې مضمون کښې صابرشاه د لوښتو پخقله
زما شعرونه ډېر ستائیلي دي لکه ایاز داؤدزي چې زما په
شاعرۍ کښې د پېغلې په تصور دنیا اچولې ده، نو صابرشاه
زما په مختلفو ژنګونو کښې د لوښتي په ذکر باندې بحث کړے
دے - دواړو لیکوالو د څېلې مینې او عقیدت اظهار په ډېرو
ښکلو الفاظو کښې کړے دے او زه د دوئي ډېر مشکور یم -
دا زما خوش قسمتي ده چې ماله خدائے پاک دوه شخصیتونه
داسې راکړي دي چې که دواړه په ما ګران دي نو زه پرې هم
چې شانه ډېر ګران یم - ځکه څو ایازخان چې زما د شاعرۍ
نه زما د تصور پېغله راواخسته نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه
چې زه یې ورته حیران کړم په دې کښې شک نشته چې ما پېغله
څېلو شعرونو کښې ستائیلې ده څو هغه زما د تصور پېغله داسې
نه وه، هغه څو ساده بوده کلي والا پېغله وه د هغې څو
دومره نخرې نه وې زده - دغه ساده بوده پېغلې چې د
ایازخان ګوتو له ورغله نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زۀ يې ورته حيران کړم - او دَ پاسه چې پرې يې صابر شاه داغې نو هغه زما دَ شاعرۍ نه ټولې رنګ برنګې لوپټې راغونډې کړې - دَ دغه لوپټو نه يې ټول ښائسته رنګونه راټول کړل او دغه پېغلې له يې دَ لوپټو يو اوږد پړونے جوړ کړو - هغه يې ورته په سر کړو - ساده بوده پېغلې نه يې دواړو قدردانو داسې ناوې جوړه کړه چې د پښتونخوا ټول ښائستونه ورته ګوته په خوله شي -

زۀ د حُسن په لټون پسې چين ماچين ته نۀ يم تلے - زۀ د دنګو دنګو صراحي غاړه پېغلو پسې کابل ته نۀ يم تلے - ما خو د خپل کلي پېغله ستائیلې ده - دَ خپل چم او خپل کاونډ پېغله - او ثبوت يې زما دا شعر دے چې -

ع ځۀ خو بانه کړه په ديوال اوګوره
ستا د کوڅې سره تېرېږمه زۀ

ما چې ستر شاعر حمزه بابا ته دا شعر واورولو نو ډېر يې خوښ شو - په دې شعر کښې ما نۀ دَ بدخشان د پېغلې ذکر کړے دے او نۀ مې په کښې دَ ثمرقند حسن ستائيلے دے نو بيا ولې دَ حمزه بابا دا شعر دومره خوښ شوے وُو - ځکه چې د هغۀ په قول دا پښتني شعر دے پښتنه پېغله په کښې مخاطب کړے شوې ده - او کوڅه او ديوال هم د پښتني ماحول

(c) ketabton.com: The Digital Library

عکاسي کوي - ما خو په خپلو شعرونو کښې د پښتونخوا ځینې کورونه یاد کړي دي - ځینې کوڅې مې ښایستې دي نه مې د اسلام آباد محلونه ښایستي دي او نه مې د پېښور پلنو پلنو سړکونو صفت کړے دے - په کوا هر کښې خپل دا شعر پېش کوم - ؎

د خپل اشنا هغه خاوړینې کوڅې
د کهکشان نه خدائیګو ښې ښکارېدې

زۀ دا دعوی نۀ کوم چې زما شاعري ګني د شاعرۍ د فن ټولې تقاضې پوره کوي یا د شاعرۍ د اُصولو په تله تلې په تلې برابره ده - د خپلې شاعرۍ خامۍ راته معلومه دي کمزورۍ ئې راته معلومه دي - خو سره د دې معلوماتو ما د خپلو شعرونو ته د دغه کمزورو د لرې کولو ښا مخا کوشش نۀ دے کړے ما په شعر کښې خیال له اهمیت ورکړے دے فني ضرورتونو له نه - ما خپلې خبرې ته د رنګینه او خوږو الفاظو رنګینه جامې اغوستولې دي - خپله خبره مې پرې ښائسته کړې ده - او په ښکلي انداز کښې مې لوستونکو ته پېش کړې ده - ارمان دے کۀ دغه خبرۀ دغه شعر کښې فني کمزورۍ وي خو د کمزورو یا وجود هم دغه شعر اورېدونکو خوښ کړے دے او ما له ئې "د ډېر ښۀ" په الفاظو داد ګیرنه راکړې ده-

تو ګرانو او خوږو رونړو خپله شاعري سره د خپلو ډېرو فني کمزورو د "تور اوربل تورو کڅو خبرې" په کتابي شکل کښې ستاسو په مخکښې ده.
خدائے دې اوکړي چې ستاسو خوښه شي

په لوئے الله مو سپارم

عبدالله جان مغموم

۷ . ۸ . ۲۰۰۰ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه خدایه

بنسکته پورته لاندې باندې
اوچې شارې تاندې تاندې

دا شینکي شینکي باغونه
په غورزنګ روان سیندونه

سمې غرونه په لړزان دي
کائنات واړه پرېشان دي

شین آسمان زمکه روستوري
حق حېران ولاړ دي ګوري

چې انسان د انسان وینه
څه په خوند خوند څکي غښني

کور په کور خونه په خونه
د شمنۍ دي چې خودبيني

دَ مظلوم وینه ارزانه
هرې خواته ده روانه

رور دَ رور په مرۍ ناست دے
زوئے دَ پلار سره په جنګ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ انسان انسانیت نن
د حیوان په رنګ کښې رنګ دے

دَ وطن په پاکه سیمه
یو تالان دے یو یرغل دے

لویه خدایه لویه خدایه
دا څهٔ چل دے دا څهٔ چل دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورپسې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې
خدای دې ګونګ کړه څه له پېغلو ته خبرې کړې

چې مې غټې غټې قسمونه اول مات کړل
بیا توبې مې ځیلې ټولې ورپسې کړې

تصور چې د سرو شونډو راله راغلو
نو را پیا څښېدم دیوې مې ټولې سرې کړې

که هر څو مره هم د ځوړ یم نو به روغ شم
څو که زلفې دې په ما لېږې ځورې کړې

په دې راز باندې زه خدای ګو که څه پوه شوم
چې دې سترګو بېګا چا ته اشارې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس یو پو تې غونډې خندا اوکړه ته
او د خندا سره ادا اوکړه ته

خدائیګو د لارې نه به ستون شمه زه
څو یو نظر ګلې په شا اوکړه ته

هغه یو ځل چې دې ښوا کړے وه
هسې ادا یو ځلې بیا اوکړه ته

ما ورته وے لږه مسکې شه کنه
نو راته ئې وے لږه ژړا اوکړه ته

مغمومه واخله د ځوانۍ خوندونه
نو بیا دې غم لږ د عقبې اوکړه ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې په ما باندې وختونه راغلل
چې غمې لاړلې غمونه راغلل

ستا تصور چې مې د ځان سره کړو
چرته رېله بېګا خوبونه راغلل

وفا دې ټوله د رقيب سره شوه
زما په برخه تش لوظونه راغلل

ستا په راتلو دنيا آباده شوله
څو ته چې لاړې قيامتونه راغلل

څومره چې ما د زړه شکونه ويستل
هومره مې زړه کښې نور شکونه راغلل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول به زړه سره صلاح کوم
تا صحه بیا به ستا رضا کوم

دومره خبر شئ چې مېن یم زړه
نوره قصه به درته بیا کوم

ددې دنیا څو څکه بدې شم چې
خپل سپینه او صفا کوم

د عشق سختئ او خندا کانې زما
لال یم ایرو کښې هم ځلا کوم

مغموم ته په کومو کندو سرتسوئ
زړه څو قصه د خپل اشنا کوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشې نشې سوده نشې دي منم
سترګې دې سرې ډکې کاسې دي منم

اوس په محفل کښې شمعه یله شي جوړ
دا پتنګان څکه دلې دي منم

ستا تبنیج مکېږ او ګل ورینه خندا
دَ پېغلتوب څو تقاضې دي منم

دَ چا په شپې ورځې رنګینې وې څو
په ما رڼا ورځې تیارې دي منم

دا ناصحان چې تېر ایستلې نه شي
دَ مغموم کلکې ارادې دي منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا مې ارادې جوړې نن ځواني شوې
ځکه په ټوټو باندې پښېماني شوې

ولې به د سټورو احسان متدنه یم
شپې مې د بېلتون چې پې آساني شوې

تکې تورې شپې او تنهایي زما
ما وې جوړې آسانې دې خوګراني شوې

بیا دې آیینه کښې جوړ کتلي دي
ځکه اداګانې دې بل شاني شوې

مغموم چې کړه توبه د ګناهونو نه
خدایګو تورې شپې یې مسلماني شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنکې تورې شپې کړې تا
بیا زلفې تورې کړې تا

اووس په غصې کښې تا
ماتې مې ګجرې کړې تا

کله په مُسکا شوې تهٔ
کله په نخرې کړې تا

هرې یو ادا کښې نو
خدائیګو زلزلې کړې تا

لا په دیدن موړ نهٔ وم
ولې دیوې مړې کړې تا

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپه دَ انتظار په شوګیرو تېرَ وم
لا رته په کتو په اندېښنو تېرَ وم

اوس چې زلمیتوب په مېکدو تېرَ وم
بیا به بوډاتوب په مصلو تېرَ وم

اووے پسرلي راته نن بیا په خندا
بزې زلزلې دې په توبو تېرَ وم

زهٔ د بېلتانهٔ دا اوږدې شپې اې اشنا
پوهٔ شه چې په غنو په اغزو تېرَ وم

پېغلې آئینې ته په خندا کښې اووے
څنګه قیامتونه په زلمو تېرَ وم

څوک به ئې د ستورو په کتو تېرَ وي
زهٔ خو تنهایي په اسوېلو تېرَ وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چې زلفې رانغورې کړې تورې شپې شي
نو د ورځو نه دا شپې خدایږګو غوړې شي

د بیلتون په تنهایو کښې چې رایادشي
په ژړا ژړا مې تورې سترګې سرې شي

غو چې داغ مې په لمن باندې رانښي
ارمانونه مې دې ټول خاورې ایرې شي

ستا د تورو تورو سترګو بلا واخلم
بې لتا غو به دا شپې ډېرې درنې شي

کهٔ د زلفو کږه لاردې کږې له سمه
لاروي به لږ منزل ته ورنږدې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېرم چې ستا دنیا هم اوسوزوم ایره کړم
چې دې زه خدایه د زړه په دنګ اخته کړم

دې ناصح ته څوک زه هسې په خوله ښه کړم
کنې څه چې راته زړه وائي هغه کړم

که سپېلي کښېږدي مې توبه ته نیت خراب شه
د تسبې به بیا واعظ ته حواله کړم

ستا په نه راتلو زه خدائې ګواه که خفه یم
خو دې ستورو ته دې ډېر بېګا ګیله کړم

مېکدې وته څوک به مه وایه ناصحه
کنې یاده به زه هم ستا مصله کړم

چې لمن مې پرې سالمه پاتې کېږي
کې پوانونه به زه ټول ریخه کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا زلفې ولونه ولونه او نرۍ نرۍ کمڅۍ شي
جوړې ماته زولنۍ شي جوړې ماته ټېنګ ندۍ شي

د فطرت دغه قانون دے د فطرت دغه اصول دے
چې پړو مېږے د زړېږ ونه غوټۍ او خاندې مُسکۍ شي

شمع ماته کورې ژاړې او زهٔ شمعې ته ژړېږم
داسې تېرې اوږدې شپې شي داسې تېرې تنهايۍ شي

د اُلفت کودره شاړ شي دَ اُلفت کودره وران شي
زلېخو ب دربنې رسوا شي خاورې ايرې دربنې ځوانۍ شي

چې کهٔ ستا دَغاړې هار شي په دې طمع طمعه طمعه
زما او سبکې ستورې ستورې ملغلرې شي لړۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګلان ټول ازغي ازغي شول په کلکو کښې څوک کېږي
کلی هم سومبې سومبې شو په لمبو کښې څوک کېږي

سفر وخت کښې بیا منزل ته رسېدل خدای ګوچې کړای شي
مایوسي چې شي را څخيږي حوصلو کښې څوک کېږي!

ټول ماحول څومره رنګین وي، خاموشي څومره حسینې
چې دنیا د تنکو ستورو تورو شپو کښې څوک کېږي!

لوښو باندې چې پېغلو سپین پړوني راپه سر کړل
د زلمو تېره نظر چوړ لوښو کښې څوک کېږي

چوړ ځواني په تېښتېدو شوه، علامه د بوډا توب شوه
د ګناه هر یو احساس چې مې توبو کښې څوک کېږي

اے! ګلاونو یو پېغلې داسې وې چې پس له دې نه
د مغموم رنګین غزل به په کمڅو کښې څوک کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو سلسلې دي
څومره ګوړې دي اوږدې دي

دَ شفق سُرخي ترې زار شه
دا ستا شونډې دا سې سرې دي

ټول ماحول غمژن غمژن دے
مایوسۍ پرې را خورې دي

هر یو ستورې ته چې ګورم
سور انګار دے سرې لمبې دي

دا رڼا رازونه فاش کړي
دا تیږې ترې خدایګو نښې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې واره تو ښېدلې بې اختیاره څڅېدلې
نن اوښکې مې په مخ ډېوې ډېوې وې بلېدلې

بېګاه په ډک محفل کښې راته اووایه چې ګُلې
ته ماته خندېدلې که بل چاته خندېدلې

بې تا نه ګُلې څرنګه خاموشه خاموشي وه
تیرې هم د تېرو نه وېرېدلې یوښنېدلې

د مینې ابتدا کښې څه عجیبه شان قصه وه
زه تا نه شرمېدم ګُلې ته ماته شرمېدلې

مغموم خو لېونے دے څه په خود نه دے زړګیه
خفه ترې نه په څه یې ګیله منه یې ترې ولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنهايي مې دي ملګرې او غمونه راسره دي
څه اوکړم خدايه دوزخونه راسره دي

ستا په تور اوربل کښې ايښودو د پاره ګلې
څو تنکۍ کلۍ او څو ګلونه راسره دي

د چا سپېره نظر ئې راله نه کړې د نظره
هر وختې اے ملګرو دا فکرونه راسره دي

خبر دے نه کمېږي په ژړا به څنګه کمې شي
څو اوښکې څو نه دي سېلابونه راسره دي

مغسوم يواځې نه دے فکر مه کوه ملګرې
که ته راسره نه ئې ستا يادونه راسره دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرهرونه جوړوي زړه کښې زخمونه جوړوي
هره يوه ادا دې قيامتونه جوړ وي

زړګی د چا مئين به په يکښې هسې بنديوان شي
نادانه په روربل کښې څه له ولونه جوړ وي

سم مې په زړګي کښې تور داغونه رانښکاره شي
هغه چې په سپين مخ شينکي خالونه جوړوي

شپه تېره په ژړا شي او ورځ تېره ناقلاره
انتظار څو د لمحو نه سم کلونه جوړ وي

ارمانونه ټول وي او حسرتونه غونډ وي
مغموم تري په خپل زړه کښې څو قبرونه جوړوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د مُسکا ستا د خندا نه قربان
قربان قربان هرې ادا نه قربان

چې دوه مېنې په کښې منزل ته رسي
د هغې عشق د انتها نه قربان

شپه د بېلتون چې په وصال بدلوي
هغې سپوږمۍ هغې رڼا نه قربان

زړه ناقلاره ته قرار رسوي
ستا د پانزېبو د شرنګا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته کهٔ مینه او مئېن نهٔ وي نو
هغه دنیا ددې دنیا نه قربان

کچه کچه راته وکیږدلې ککلی
ستا دَ ځوانۍ دَ ابتداء نه قربان

چې پکښې ستا د زړهٔ درزا اورمه
د هغې شپې هغه چُپیا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله راته اوګوري مسکۍ شي
کله کله چې غصه شي سره مخې شي

ستا ښائست او پېغلتوب ته يې چې پام شي
هره سروه د چمن پېغله حينۍ شي

هر يو وار چې ورته ګورمه حيران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

چې يې ستا په تصور کښې ياره ليکم
نو مصرعې د هر يو شعر دوه ګمځې شي

چې ته نه يې نو خاموشه خاموشي وي
خو چې راشې نو محفل کښې رنګيني شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قسمت یې د آسمان ستوري شمېرل شي
د هر چا چې خپلې ځوانۍ شپې ڇرده شي

یو د رنګین غوندې غزل ترې څه ایکو جوړ شي
چې ستا شوندې ستا خالونه ستا کمڅې شي

چې خیره د مطلب مخې لـــه را شي
نو نادا ته شي ماشومه شي کږه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړهٔ تسکین په مېخانو کېږي نهٔ وُ
د سرو شرابو په پېمانو کېږي نهٔ وُ

اوده جذبې را لړزوونکې اثر
ربابه ستا په ترانو کېږي نهٔ وُ

تول کېږ چاپېره تاوېدل له شمعې
هېڅ رقابت په پروانو کېږي نهٔ وُ

څکه پرې زهٔ نن بدګمانه شومه
چې تسلسل ئې بهانو کېږي نهٔ وُ

دَ مېخوارانو محفل سوړ غونډي وُ
نن چې مغموم په مېخانو کېږي نهٔ وُ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي
ټول جهان توره تیارهٔ شي توره شپه شي

چې دې تش د لوپټې پلو ښکاره شي
رنګینۍ مې د خیالونو یوه په دوه شي

نو دې پېغلې چې غصه شي نو ترخې شي
او لالې چې په غصه شي لاخوږه شي

یو لمن مې دې سالمه وي نو خبر دے
که بوټونه مې کۀ ټول ریښه ریښه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ښائست او ښېغلتوب سره یوځائ شي
هره ښېغله یوه مسته شان نغمه شي

بهانه به د ورتلو شي راته جوړه
خدائ دې اوکړي چې یو سل واره خفه شي

چې زمانه دې محفل ته چې بل راشي
یو ازغی شي راته سترګو کښې څوکه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مست شم دَ پازیبو دَ شرنګا سره
یا دَ مستو پیغلو دَ خندا سره

نشته خدایږګو هیڅ نشته زما سره
لاړه خوشحالي خندا دَ تا سره

یو څه زما زړه دا سې درزیږي نه
هر څه په لړزان شي ستا ادا سره

تورو تورو زلفو تورې شپې کړلې
تورې شپې صبا شوې ستا خندا سره

وراخله اے مغمومه دځواني مزې
روستو به بیا ګورو دَ عقبیٰ سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا خندا زما ژړا اوښه شوه
نن مې د زړه تسلي بیا اوښه شوه

دا راته وایه بیا به څه کړم ګلې
که حوصله مې تر صبا اوښه شوه

ته چې محفل ته یاره را نغلې نن
شمع خو بله شوه رڼا اوښه شوه

بس تسلي د ناقلاره زړګي
هم په دعا هم په دوا اوښه شوه

چې په دعا کښې ترې نه هېر شو مغموم
نو اشنائي خو د اشنا اوښه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په څوله کښې اه په زړهٔ غمونه لرم
خدايږګو هم دا دوه نعمتونه لرم

لا څو توبې ته برابر نهٔ یمه
لا څو په زړهٔ کښې ارمانونه لرم

زهٔ دَ هغې دَ هر کلي دَ پاره
لا څو څو اوښکې څو آهونه لرم

نن په خندا کښې شین خالی اووښل
هرې ادا کښې قیامتونه لرم

مرګیه ! پام کوه دَ وخته نهٔ شې
لا په دنیا کښې ډېر کارونه لرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

داغلې ورځې شپې د پرېشانۍ زما
او کړې تقاضې خپلې ځوانۍ زما

پټ رازې څرګند کړو رقیبانو ته
راشئ دادې ګورئ نادانۍ زما

ماڼې کړلې ماتې مېخانه کښې نن
د هغه توبې وې پخوانۍ زما

زړهٔ خو اے رېباره دومره پوهٔ شو
جوړې آبادېږي ویرانۍ زما

هلته آئینه درته حیرانه ده
دلته دي حیرانې حیرانۍ زما

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د وصال په رنګينو کېنې اوسم
په غوړېدلو پسرلو کېنې اوسم

ما خو يو ګل د پسرلي کړې دسبه
چې بيا دَ پېغلو په ګمڅو کېنې اوسم

ستا دَ پسنيب په هر يو شرنګ مې قسم
ژوند مې نغمه شو په نغمو کېنې اوسم

دا پېغلتوب مو خدائے نصيب کړه پېغلو
زهٔ مو نشه کړم په نشو کېنې اوسم

دَ ژوند د ډېرو ناکامو دَ لاسه
يو اسوېلے شوم اسوېلو کېنې اوسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د زلفو سلسلې چې رانغورې شوې را اوړېدې شوې
دا بېدارې شولې شپې او ورځې لاړلې اودې شوې

دا ګورې ستا د ځوانۍ وه، که لمبې وې د سرو شونډو
چې په هسې تصور يې د ځيګر ټوټې پستې شوې

ارمانونه حسرتونه څه ځوانه ځوانه ياد وسنه
وخته بس په وړاندې مه ځه روستو پاتې قافلې شوې

دا د چا وې آرزوګانې چې دا ستا د در شوې خاورې
دا د چا د مينې اور وو چې ايرې ستا د کوڅې شوې

هر يو غشې اوس خطا ځي د زړه نخښې نه په ځوا ځي
سپېلنې شم د يار سترګو د چا سترګې در پسې شوې

دا ګلونه که اغزي وو خدايې خير دې چې دا څه وو
هم مې ښنځ شو په نظر کښې هم مې سترګې پرې خوږې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینې دې آسانې راته ګرانې کړې
ټولې حوصلې مې ځې حیرانې کړې

اوکړه تماشه د پتنګانو مې
هر یو سره شمعې حملا ځکانې کړې

ستا مړاوي نظر ایله تازه کړمه
مړاوې حوصلې ځې راله ځوانې کړې

ولې ارادې خپلې ځرګندې کړم
ته به ځې ناصحه مسلمانې کړې

مینه کښې مغمومه نادانۍ ریشه وې
خدایه ټولې پوهې مې نادانې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقیب چې ساله نن پېغور راکوي
خدا ایُګو غمونه راله نور راکوي

وېم چې په زلفو کېنې دې پټ شمه زهٔ
داسې صلاح دې اوربل ځور راکوي

چې مې د زړهٔ خوښه کولے نهٔ شې
نو جوابونه څهٔ له سپور راکوي

ستا د خوږو خوږو خبرو لوګے
راله په خوب زړګي تکور راکوي

دغه یادونه دې لږ پوځے کړه کنه
بیا بیا بلنه ستا په لور راکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمعه بلېږي د رڼا دپاره
د پتنګانو د قضا دپاره

لا به تر څو پورې ژړېږمه نور
ستا د پوښتنې غوندې خندا دپاره

د آسمان ستورې مې په شمېر کړل ګلې
پاتې یو څو شو د صبا دپاره

دا زه مې چې لېونی یمه نو
یم لېونی څه مُدّعا دپاره

ستا د خندا په انتظار دي ګڼې
کلی تیارې دي خندا د پاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

او څکه خوند دے نوے ژوند دے دې اوبو کښې
راته اووے صُراحی په غړغړو کښې

نهٔ مې ورځو کښې سکون شته نهٔ په شپو کښې
پرېشانئ مې راپنډه شوې دې مغزو کښې

تهٔ د سرو شونډو د تاوه څهٔ خبر یې
سرې لمبې یې بلې کړې دې سینو کښې

محفلونه د سرور څکه ساړهٔ شول
پېغلو وراچول پازېب په خپلو پښو کښې

نهٔ شراب وو نهٔ ساقي وُ په محفل کښې
وو مدهوشه ستا د سرو سترګو نشو کښې

څومره ښهٔ د تصور هغه ساعت وُ
چې تیالونه مې وهل ستا په کمڅو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نغمې نغمې دي دَ ليلیٰ خبرې
څو مره خوږې دي ياره ستا خبرې

دا دَ وفا او دَ جفا خبرې
دي دَ خندا او دَ ژړا خبرې

ښائي دنيا كښې دَ دنيا خبرې
ناصحه پرېږده دَ عقبیٰ خبرې

زۀ څو د ستورو سره تل كوُم
ستا دَ ښائيست او دَ ادا خبرې

دَ دې دنيا څو ځكه بدې شم چې
كوُم سپينې او صفا خبرې

ستا دَ پائځلو مستو مستو نغمو
كړې لې خطا رانه رښتيا خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغې ماښام ډېرو غمونو سره
سپینه سپوږمۍ تورو دا غمونو سره

سترګې پیدا دي د ژړا د پاره
ښائي خندا د پرهرونو سره

څه تسبې خپلې واعظ ته بخښم
راغې ساقي چې د جامونو سره

ستا د راتلو ساعت څو دومره اوګړل
خدا یږګو عادت شوم قیامتونو سره

غریب شفق به څه سیالي کړي ګُلې
ستا په نکریزو سرو لاسونو سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تورې تیرې راته فنا ښکاري
چې دې په سرو شونډو خندا ښکاري

په تورو شپو کې چې نا قلاره کړمه
خدایګو یادونه راته ستا ښکاري

ستا د زړه بل تیرې منم ګلې
دا پرېشانۍ په کیسې زما ښکاري

زما د زړه دې سادګۍ ته ګوره
هره جفا یې راته ادا ښکاري

وخت د وصال کښې څڅېدلې اوښکې
دخوشحالۍ مې انتها ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه ترڅو به نور ژړېږمه زهٔ
غم دَ بېلتون کښې به کړېږمه زهٔ

څهٔ خو یا نه کسره په دېوال ووګوره
ستا دَ کوڅې سره تېرېږمه زهٔ

دا مې دَ عشق کاملېدهٔ دي کنه
چې دَ نارنج هسې زېړېږمه زهٔ

په حقیقت دَ دې دُنیا یوے شمه
چې ادېرې سره تېرېږمه زهٔ

مخ دې راواړه وه دړا کړه ګُلې
د زلفو شپېو کښې دې وېرېږمه زهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګلې ژړېږي څه مُسکی خو نه دي
مړاوي ګلونه دي غوټۍ خو نه دي

ورته منګر تل وار خطا وي ځکه
دا خماران دي څه کمځي خو نه دي

ځکه خوځې زه داسې بې واره تويوم
اوښکې مې خپلې دي پردۍ خو نه دي

څه شوه چې زه ورته ژړېږم مدام
په عشق کښې دا څه کمزوري خو نه دي

هسې به ژاړي لا مسېږي ولې
سترګې ناپوهه ليونۍ خو نه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نجې او بنګړي مې ځلېږي په ککو کښې
لکه ستوري چې ځلېږي تورو شپو کښې

د اغيارو په محفل کښې داسې ښکارې
لکه ګل چې تو کېدلې وي اغزو کښې

اې ناصحه که ستا او منم توبه کړم
بې رنګي به راپېدا شي مېکدو کښې

دکې شپې ورته د ستورو هم پسخېږي
زړه ګلونه يې چې ايښوولي وي ګمڅو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اداګانې چې هر څومره کوې خپل دے
خو چې کبر دې رانهٔ شي په مغرو کښې

اراده مې د ورتلو ده نن ورځمه
برکت مې دې خدائے واچوي په تللو کښې

خوب خندا به په مغموم باندې حرام کړي
يوه پېغله به پېدا شي جينکو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشي راته اوګوري مُسکۍ نشي
راشي پسرلے څو رنګینۍ نشي

پوهېږم چې سپوږمۍ دَ څهٔ سیالي کوي
میاشته شي نرۍ شي خو ښکلۍ نهٔ شي

شمعه هم ژړېږي هم خنداکوي
دا راسره غم دے لېونۍ نهٔ شي

دا دَ غېرت ډکه پښتنه لمن
چاته دې خوره چاته ټوله نهٔ شي

مهٔ وایه څهٔ ماته دَ رېبار په خوله
ستا زما خبرې دې پردۍ نهٔ شي

نشي تسلّي د ناقلاره زړهٔ
څو چې راته اوګوري مُسکۍ نشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا دې یادونو سلسلې جوړې کړې
بیا دې غمونو تورې شپې جوړې کړې

ستا دَ ځوانۍ دَ تقاضو نه قربان
هرې ادا دې زلزلې جوړې کړې

د پېغلتوب کور دې ودان اوسې تل
چې ئې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

ستا د سرو سترګو دَ سیالۍ په خاطر
خلقو شرابو له کاسې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې رنګينۍ ټولې را غونډې شولې
پېغلوټې ځان له لوپټې جوړې کړې

ما دې ورکوټي شان زړګي کښې ګلې
د ارمانو ډېرې جوړې کړې

ستا د بېلتون تيرې روښانه نهٔ شوې
مغموم کړهٔ روښانو نه ډېوې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور دې اے ژوندونه په سجدو نهٔ تېرَوم
نور دې په شمېرلو د تسبو نهٔ تېرَوم

ځمه مېکدې ته لېوني دي هلته ډېر
نورې تنهايي په اسوېلو نهٔ تېرَوم

زړهٔ مې دے ژوندے رو ارادې مې هم ژوندۍ
نورې لوږې تندې په ژوندونهٔ تېرَوم

هم ستا تصوّر راشي راله خوب راولي
زهٔ د بېلتون شپې په شوګېرو نهٔ تېروم

لاړ شه اے مغمومه چار دې نشهٔ کور دې آباد
زهٔ ځوانه ځواني په مصلو نهٔ تېرَوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېلتانهٔ کښې څهٔ دا هسې چل په ما شي
شپه درنه شي هر يو څيز تورِ بلا شي

کله کله تصوّر کښې دا له را شي!
را ته اوګوري مُسکې شي په خندا شي

تصوّر دَ لوپټې چې را له را شي
دَ شفق رنګينې لاړې شي فنا شي

تنهايي کښې دَ زړګي دا غوندې شمېرم
دومره ډېر دي چې ئې شمېر را نه خطا شي

ستا پړُونې غونډې مُسکا ته نهٔ رسېږي
ټول ګلُونه دَ چمن کهٔ په خندا شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستړي ستوري څو اوده شول په ارام شول
زړه به ویښ یم تر هغې چې هغه راشي

یو دې غم د بېلتانه ورسره نه وي
نور دې ټول غمونه راشي چې زما شي

په وصال کښې مې دا زړه ولې درزېږي
چې منزل ته ورسېږي وارخطا شي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن په فضا کښې رنګينې ښکارې
ګل په خندا، کلۍ مُسکۍ ښکارې

ستا دَ سرو سترګو په نشو مې قسم
پکښې سرور په کښې مستۍ ښکارې

د سترې زړهٔ د ستومانو دلاسه
هره یو ساه مې یو سلګۍ ښکارې

صراحۍ ستا په غړ غړو مې سوګند
د ژوند مقصد دې بس اِتکۍ ښکارې

دَ پیغلتوب د تقاضو دَ لاسه
هره یو پیغله لېونۍ ښکارې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راځئ ستورو چې اوده شو شپه پخه شوه
هغې پېغلې نه جوړ بیا هېره وعده شوه

دې زما څیرې ګرېوان ته ئې چې پام شو
نو په خپلو ستمونو نن داده شوه

د رنګینې د لوپټې به دې سپوا شي
که زما د زړه په وینو لړه سره شوه

چې زړه ستا او ته زما شوې د زړه سره
د ژوندون تېره نیمګړې وه پوره شوه

د خندا د زړه ارمان جوړې پوره شو
چې ستا سرو شونډو له راغله پرې خوږه شوه

په ډرشل د پېغلتوب یې قدم کېښو
اول ګل وو اوس د ګلو یو غنچه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څاڅه شراب څاڅه کاسې ښکارېږي
ماته ستا سترګې میکدې ښکارېږي

زما دَ اوښکو مقابل کښې بېګاه
ستورې ورې ډېوې ښکارېږي

د ځوان رڼا هغه خاورینې کوڅې
دَ کهکشان نه خد رڼاګو ښې ښکارېږي

چې ستا دَ تللو ساعت راغې ګلې
دَ هر یو ستورې سترګې سرې ښکارېږي

تهٔ چې محفل ته یاره رانغلې نن
شمعې کهٔ بلې وې هم مړې ښکارېږي

هر ته چې زلزله غوندې پیدا شي حوصله کښې
زړه یې روان د ژوند په هغې مرحله کښې

هلته ستا غوږونو کښې دوړونه په ټالو وو
دلته ځنګېږم زړه د الفت په ګواره کښې

یو پس له څه چې پسرلو کښې خدائیګو نشته
دومره رنګینه دې پېغلې ستا په لوپټه کښې

ته چې را ښکاره شې او زړګي مې په درزا شي
څومره ډېر خوندونه وي په دغه زلزله کښې

بس دے د توبو نه خو خدائے ټول عمر له خلاص کړم
ته لږ مې غوپه کړې د شرابو یو کاسه کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه دي ځاۓ شوي خدايه زړهٔ ورته حېران يم
دومره ډېر غمونه دې وړه غوندې سينه کښې

بس دے دا نيمګړي ارمانونه به راټول کړم
جوړ به مزارونه کړم دَ زړهٔ په اديره کښې

نن کهٔ چرې ژوند وُ دَ هغې وعده رښتيا شوه
مل به دوه مئين شي دَ يو بل سره په شپه کښې

ورشه اے مغمومه چې دَ ژوند په خوږو پوهه شې
ډېر دي لېونې دغه وراېسته مېکده کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر طرف ته ګورم مايوسۍ دي او غمونه دي
ګېر چاپېره تاؤ رانه سروتمکي دي اورونه دي

نور دې هم څو ورځې د چمن ګلونه اوخاندي
څو چې په خندا زما د خوږ زړه پرهرونه دي

څومره بختور دي چې پوره يې حسرتونه شو
ستا په تور اوربل کښې په خندا څکه ګلونه دي

اوس خو د منزل د رسېدو خبره ګرانه شوه
اوس خو هر قدم کښې تېندکونه دي دامونه دي

مغموم خو دې حالاتو په ژوندون پورې ستومانه کړو
څومره پرېشانۍ دي ګلې څومره ډېر غمونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سا په زیر زیر ورته کتلے نشو
په دتهو مې ژړلے نشو

زهٔ دَ ګناه نه ویرېدمه ځکه
څاڅکے شراب مې هم څکلے نشو

ماوے چې تا نه به څهٔ سوال کومه
څهٔ مې غوښتل خو مې غوښتلے نشو

زما دَ زړهٔ دَ تسلّی دپاره
دا رقیبان دي لږ شړلے نشو

ستا دَ محفل د بلې شمعې کورے
دا پتنګان مې هم زغملے نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر لمسونو نه راته شوی دي څو
دَ رقیبانو مې منلے نهٔ شو

ستا دَ راتلو په انتظار کښې کلې
دَ اسمان ستورې مې شمېرلے نشو

چې دَ راتلو نه دې خبر شو مغموم
د خوشحالۍ نه يې خندلے نهٔ شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړو
او هغه هم په مېکتون دې راکړو

دا علامه دَ بل طوفان ده جوړې
چې یو پوټې غونډې سکون دې راکړو

سر په زنګون په فکر ناسته شوله
ښه شوه چې سوچ له دا زنګون دې راکړو

خدایه همت هم دَ فرهاد راکړه چې
غم لکه غر دَ بې ستون دې راکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې له هم خوئې دَ لیلی ورکړه نو
ماله جُنون چې دَ مجنون دې راکړو

ژوند دَ ژړا کله خندا شي پکښې
ما وے چې به ترېخ دے خوږ سکون دې راکړو

خدایه! اول دې زړهٔ مئین کړم او
بیا دَ فراق دا شوانخون دې راکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مَکوُ ساقي نن راته نا مَکوَه
مَکوُ دا ظلم ناروا مَکوَه

ناصحه نن درته څهُ نهٔ وایمه نو
دا سې خبرې راته بیا مَکوَه

زړګیه نن څو په اَرام یُې کنه
پرېښوده غمونه دَ صبا مَکوَه

کوه ستم چې څومره کولے شې تهٔ
زما دَ غم هډو پروا مَکوَه

چې ستا مغموَم پرې خفه کېږي ګُلې
دا سې قیصې ورته تهٔ بیا مَکوَه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څو ځله غم نه دے چې تېر ئې کړمه
اشنا یو خوب نه دے چې هېر ئې کړمه

شپه وې اوږده او مشغولا مې ایله
د غه څو ستورې وې چې شمېر ئې کړمه

هغې نن اووے آئینې ته داسې
حُسن مې کم دے څه چې ډېر ئې کړمه

ما ئې د سرو شونډو نه غلا کوله
زلفې وَلوَل شولې راګېر ئې کړمه

اشنا مې ځان دے زه به ځان هېر وم
خدائېګو جهان نه دے چې هېر ئې کړمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه زړه شي څه سلګۍ شي د غزل جوړه مطلع شي
اسویلي زما شعرونه د نې اوښکې قافیه شي

یو نری غوندې مسکا چې ستا په سرو شونډو خوره شي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا یوه نغمه شي

زما سترګې خدای دې ړوندې کړي زما اوښکو رڼا اوکړه
دا زړه چاودې شمعه پرېږدئ چې سلګو سلګو کښې مړه شي

ستا د سرو شونډو اثر دے او د شنې لوښتې عکس دے
چې لمبه د تنکۍ شمعې کله سره شي کله شنه شي

څه کږه غوندې ښکارېږي دا دُنیا راته هم خدایږو
کله کله ستا د زلفو ښېغه لاره چې کږه شي

نور زه هېڅ درنه نه غواړم هېڅ ارمان مې په زړه نشته
د ځوانۍ څو تقاضې دي لویه خدایه که پوره شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ واعظ په دې ذکرونو او تومیو چې غلط نهٔ شي
بې وسې چې شي را جمع ترې نه جوړه بس توبه شي

کله کله په محفل کښې چې بې خیاله په خندا شي
ستا سرې سترګې شي چا مونه سرې شونډې مېکدهٔ شي

موږ دَ زړهٔ حالونه وایُو سترګو سترګو کښې یو بل ته
زړهٔ هغې ته آئینه شم هغه ما ته آئینه شي

چې د شین آسمان سینه کښې تنکي ستوري را ښکاره شي
ما ته یاد شي مُخکښونه ما ته یاده لوُیږه شي

شوے
وېم چې هغه وخت ترې زار شوے هغه وخت ترې نه لوړے
چې غوټۍ نه تسکه سره شي چې غوټۍ نه سره لمبه شي

د بېلتون په تورو شپو کښې تصور کښې راله راشي
زما سترګو کښې یې شپه شي زما سترګو کښې اوده شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

را غلهٔ غمونه جوړې نوې را غلهٔ
خاموش زړګي ته څهٔ په شور راغلهٔ

دَ څوک دوړې غم مې ژړلے نهٔ شو
دَ عشق غمونه په پېغور راغلهٔ

څو اسویلي مې ورسره شو ځکه
دا طوفانونو لړ په زور را غلهٔ

ما یې نقشونه جوړول په زړهٔ کښې
ښهٔ شوه خالونه پکښې تور را غلهٔ

زهٔ دَ غمونو نه خبر نهٔ وُمه
یو ځے شوم اِیله چې مې په کور راغلهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې وتړل تهمت په ما پورې شو
ما وې چې نا خدایه ښکو په ما پورې شو

د رنځ علاج په طبیبانو نهٔ شو
پاتې اُمید مې یو په تا پورې شو

بیا پتنګان درنه چاپېر شول شمعې
محفل دې ګرم تر صبا پورې شو

اول به غم وُ د محشر راسره
اوس د جفا نه تر وفا پورې شو

تا د غصې نه تندے ګُنجې کړلو
دلته په نوم د یو ادا پورې شو

مغموم نحو خدائے سره وعده کړې وه
تور د ګناه پرې ولې بیا پورې شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه مې د ږیرې پرېشانۍ شي کنه
قصې رایادې د ځوانۍ شي کنه

د دې دُنیا سختې مې خوښې دي چې
هلته به ما ته آسانۍ شي کنه

چې آئینه راته حیرانه شي نو
ځکه مې د ږیرې حیرانۍ شي کنه

ښکته چې سر په ځنګنونو کښې کړم
یادې مې ټولې نادانۍ شي کنه

څو تقاضې چې شي شروع مغموم
نو علامه بس د ځوانۍ شي کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه زمانه نن ژړا هېره شوه
چې د هغې سنه نن ادا هېره شوه

عمر مې ټول په ژړاګانو تېر شو
زما د شونډو نه خندا هېره شوه

ستا د ښائست په تماشه شوه ګلې
شمع ګل کېږي ترې رڼا هېره شوه

اوښکې ګستاخې راروانې شولې
وخت د وصال کښې ترې حيا هېره شوه

د زړه پرهر به ځې ښه شوے وې نو
مغموم نه ځکه جوړ ژړا هېره شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بيا سلګۍ شي کنه
دا سې د زړه مې تسلّۍ شي کنه

شمعې بس نوره دومره سېله شه چې
دا پتنګان دلۍ دلۍ شي کنه

را ځې ماښام د ډېرو ستورو سره
او س څو به تېرې تنهايۍ شي کنه

مانه که پاتې شي زما جونګړه
تا نه به هم پاتې مانۍ شي کنه

زړه مې په دغه ځاے شي څېرې څېرې
چې را په ياد ستا بې ارزۍ شي کنه

مغموم په غم کښې په خندا وي ځکه
چې په خندا تېرې سختۍ شه کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورښیر

که هرڅو دې غم د حد نه په شي
حوصله مې شي مضبوطه زغم مې ډېر شي

که به ئې ذرهٔ نه یوُ ساعت له هم تهٔ ورځې
نو مغموم دې له خپل خدایه څنې هېر شي

نشو ساقي په ډېرو څکلو نشو
هېر مې اشنا په هېرولو نشو

څهٔ شوه کهٔ نن مو په خندا کېږمه زهٔ
غم خوځکم په خندولو نشو

خوشي عبث دي کوششونه زما
جوړ مې قسمت په جوړولو نشو

زهٔ خو حېران یم چې دا ذرهٔ مې ولې
خور د اوربل په خورولو نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ روږدېل دا پر پښېمانۍ مزه که
دَ تورو سترګو حیرانۍ مزه که

هرې توبې پسې ګناه کوم
څومره توبو کښې پښېمانۍ مزه که

څو اته ځوانۍ کښې دَ ځوانۍ تقاضې
په بوډا توب مسلمانۍ مزه که

❋

مانه زما دَ حال تپوس مه کوه
په زړهٔ زخمي په خوله خندا یمه زهٔ

سینه سوې مې کښې ستا نقشونه لټوم
ګني مئین خدائيګو په تا یمه زهٔ

دَ خپل پردي خندا به څهٔ کړمه زهٔ
خپله خپل ځان پورې خندا یمه زهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په محفل کښې بلېدې ته کۀ په قبر ژړېدې ته
نن نحو خدائېګو کۀ اے شمعې د مدام په دنګې وې ته

زۀ به خدائے ته زارې اوکړم ما به خدائے د ګلاب ګل کړې
کۀ اوربل کښې مې اېږدې ته کۀ ګمخوکښې مې تړمبې ته

نوړ هم فتنه شوه نوړ هم غرور غرور شوه
ائينې خدائے دې ړنده کړه ورته ولې مُسېدې ته

ستا راتلۀ یو زلزله وه، ستا راتلۀ خو يو قيامت وُو
هغه وخت به لا څۀ حال وي چې محفل نه څۀ وځې ته

زۀ به تول شم سترګې سترګې، سترګې سترګې به تول شمه
خو کۀ ستا وعده رښتيا وي په رښتيا ګلې راځې ته

ستا د سرو سترګو کاسو کښې د خو زن نشې کسېږي
هسې نه چې چرته توے شي څۀ لږې بل خوا اړوې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د مينې يو اوصول دے، دا د مينې يو قانون دے
چې په خوله به هيڅ نۀ وائې چې په خوله به لاس ايږدې ته

چې په شپه د انتظار کښې ددې ستورو سترګې سرې شي
او په زړۀ مې څۀ چل اوشي نو زۀ پوئے شم چې راځې ته

اے مغمومه بدنصيبه بد قسمت يې بد قسمته
داسې وخت کښې وار خطا شوے چې منزل ته شوے نږدې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

108

دَ زړهٔ تسکین په مېخانو کښې لټوم
دَ سرو شرابو پیمانو کښې لټوم

یوه رنګینه تېره شوې لمحه
ربابه ستا په ترانو کښې لټوم

چې راته ئې ستا په سر چُغلي کړې وه
هغه یو ستورے بېګانو کښې لټوم

زهٔ خو حېران یم چې دې زړهٔ له به نن
کومه بانه په بهانو کښې لټوم

نن څو به چې زۀ درته يادومه ځکه
نوې وعدۀ دې په وعدو کښې لټوم

څکمه ساقي څو د مستۍ نه نۀ څکم
ورکه ځواني دې پېمانو کښې لټوم

چې نۀ څو مئے او نۀ رباب وي ګُلې
بيا دې د زړۀ په پرېشانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دُنیا دَ اُمیدونو مې څخه وړانه غونډې ښکارې
اشنا چې په لوظونو نن پښېمانه غونډې ښکارې

ډېرې حیرانۍ دَ هغې په مخ لیدلې دي
خدایګو ائینه ځکه حیرانه غونډې ښکارې

نشته دے خوشبوئ جوړې سپرلیه ستا په ګلو کښې
ځکه خو بورا هم سرګردانه غونډې ښکارې

داد ے اے زړګیه سپوږمۍ نیم آسمان ته راغله
ولاړه ده دې ته څخه ستومانه غونډې ښکارې

توبه به کړم ناصحه خو چې دور دَ مستۍ تېر شي
ځوانۍ کښې خو توبه راته څخه ګرانه غونډې ښکارې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه دے انکار د اقرارونو ځني
تشو وعدو تشو لوظونو ځني

ستا دَدې قېنچې او سکېنونو ځني
زار دې شم زار د قدمونو ځني

راځه چې دواړه بس په ځلا شوه ګلي
ښه دے وصال د فرقتونو ځني

ګلونو هم چل د خندا زده کړلو
زما د زړه د پرهرونو ځني

مغموم ځو صبر بې نیازه کړلو
د منډو تړو تدبیرونو ځني

(c) ketabton.com: The Digital Library

112

دَ نیکۍ بدۍ حساب به شي عقبیٰ کښې
محتسبه بس دے لاړ شه په حیا کښې

کله کله چې په کړس کړس په خندا شي
نو نغمې غوندې خورې شي په فضا کښې

دَ سینې دَ سرو لمبو نه چې جدا شول
اسوېلي مې په خندا شو په هوا کښې

احساسونه مې زړګي کښې په لړزان کړي
دا اثر مې دے لیدلے ستا خندا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دَ پېغلو دَ ښائست ذکر شروع شي
راپېدا شي يو جنون غوندې په ما کښې

چې دَ زړهٔ خبره شونډو ته را نشي
کله کله راسې کېږي په حيا کښې

نور څهٔ نهٔ دي خو دا زړهٔ به مې لړزېدهٔ شي
راشه کېنه لږه ما سره په خوا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څو غلط دي چې خندلے نشم
غم د بیلتون کښي زغملے نشم

د بدنامۍ ویره دي ما سره ده
کښي څهٔ زهٔ درته کتلے نشم

زهٔ چې د سوال سره عادت نهٔ یمه
ځکه څو تانه څهٔ غوښتلے نشم

زهٔ د وصال ولې دُعا اوکړمه
خپله خپل غم څو زیاتولے نشم

د شوګیرو په ګواهۍ کښې ګُلي
د آسمان ستوري را بیللے نشم

کهٔ غم دي غر وي هم خوشحاله یم څو
سپکه وښنا دي زهٔ اوړلے نشم

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه له زما د مرګ سوالونه کوي
بیا به په چا باندې نازونه کوي

ستا خوږ اوربل چرته پرېشانه نشي
ځکه خو شنګ ترې هم بادونه کوي

څومره نشه د عشق شراب کښې چې ده
دومره اثر کله جامونه کوي

چرته یو سوال به ئې منلې وي نو
څومره په ما ډېر احسانونه کوي

ستا جدایي کښې څه خبر ئې ګلې
څه څه کانې دې دا یادونه کوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه په ژړا څه په زارو تېره شوه
شپه د هجران څه په خوارو تېره شوه

په سترګو سترګو کښې مسکې غوندې شوه
راسره څخه په نخرو تېره شوه

دا شوخه څټه د مسکن منه
چې په ول ول کښې د کمڅو تېره شوه

ستا د جنت په طمعه شیخه
ځوانه ځواني په مصلو تېره شوه

څوک د مغموم د حاله څه خبر شو
چې يې ځواني په اسوېلو تېره شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ښائسته مخ د شين خالي مې قسم
په زړهٔ شين داغ لکه د خال دے زما

د بېلتانهٔ په هر ساعت مې قسم
هره ګړۍ لکه يو کال دے زما

ستا په ستم په ناکړدو مې قسم
د لېونو نه بدتر حال دے زما

ښځې سېرلي کښې تل ماحول سرور سرور شي
ما تول بيا د توبې خلقه ضرور شي

دا ګناه څوک هسې نهٔ کوي واعظه
څو حالاتو نه بې شانه ډېر مجبور شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

118

دَ زړهٔ دَ غم ځ رانه تپوس مهٔ کوئ
دَ سترګو نم ځ رانه تپوس مهٔ کوئ

دَ تورې اوربل په تورو شپو مې قسم
دَ زلفو خم ځ رانه تپوس مهٔ کوئ

غشي نظر دَ زړهٔ په سر ویشتلے
دَ کوږ اوسم ځ رانه تپوس مهٔ کوئ

✱

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک ورته سور څوک ورته شین وائي
دې پسرلي ته څوک رنګين وائي

سپينه خبره اشنا دغه ده چې
داسې څوک نشته دے چې سپين وائي

دا چمن او دا ګلونه چې شنهٔ سرهٔ دي
په سپرلي د اديرې باندې مې څهٔ دي

هيڅ به نهٔ وايم د مړو مړي مړهٔ دي
خو افسوس په دې ژوندو چې ژوندي نهٔ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

120

شپې د بېلتانهٔ دومره اوږدې دي راځه
ستا د اوږدو زلفو کشالې دي راځه

بيا د پسرلي څخهٔ اوازې غوندې شوې
بيا په ماتېدو زما توبې دي راځه

را شه چې ښاسُت دي درته زهٔ او ستا يم
خدايږو آئينې ټولې ړندې دي راځه

نن کهٔ زما سر او ستا قدم دے اشنا
دا هم حادثې د زمانې دي راځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارمانونه مې چې خاورې شي ایرې شي
نو ګردونه ترې نه جوړ ستا د کوڅې شي

چې ستا خوږ زوربل مې کله کله یاد شي
پرېشانه په ټول ماحول باندې خورې شي

تصور د لوپټې چې راله وا شي
په فضا کښې د سپرلي شان علامې شي

زه به ستا کوڅې ته لاس کړم ته زما ته
راپیدا چې مېکده وکښې هنګامې شي

لا څو ډېره لاره پاتې ده منزل ته
خدایه دې مل زما د ماتې حوصلې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپوږمۍ ته

(دَ خیال په دنیا کښې دَ سپوږمۍ سره ټوخنۍ)

په شین آسمان کښې خندېدونکې سپوږمۍ
په تورو شپو کښې ځلېدونکې سپوږمۍ
ستا په نیمګړې پېغلتوب مې قسم
ستا په دې داسې ښونتوب مې قسم

چې دَ بېلتون په تورو شپو کښې چرې
دَ تنهایۍ سختو لمحو کښې چرې
زما دَ زړهٔ تهٔ مشغولا غونډې وې
ځکه چې تهٔ مې دَ لیلیٰ غونډې وې

تهٔ به آسمان کښې په خندا شوې کله
پسته ورځ کښې به په غلا شوې کله
بیا به ښکاره شوې مسېدونکې غونډې
دَدې دُنیا نه شرمېدونکې غونډې

قسم مې ستا تورو درغونو باندې
دَ خپل زړګي په پرهرونو باندې

❋

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه نخرې به دې زړه هېرې نه کړم
هغه څو شپې به چرې هېرې نه کړم

ستا په کتو کتو مې شپې اړولې
ما د بېلتون سختې لمحې اړولې

اوس دې هم خدایګو چې احسان منمه
لوئې چې د غرنه په خپل ځان منمه

څو اے زما د تورو شپو ملګرې
د جدائی او شوګیو ملګرې

نن ته اوده شه چې تیارې تیارې شي
دا تیارې په ټول جهان خورې شي

نن چې دا شپه څومره اوږده شي نیشه ده
او دا تیاره چې یو په دوه شي نشته ده

ځکه چې نن زما لیلی راځي
د دې دنیا نه به په غلا راځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

"غم"

لږ څو مې پرېږده غمه   چې لږ ساه واخلم
چې لږ ساه واخلم   نو بیا به تا واخلم

ورکو ټے زړهٔ دے زما   دا اُمیدونه پکښې
یو ټسکے زړهٔ دے زما   دا ارمانونه پکښې

دَ چا لیدو ته ګورے   زړهٔ نا قلاره یمه
نه چې نا اُمیده ګورے   زړهٔ دَ بهاره یمه

دومره مې پرېږده چې څوند   زړهٔ دَ خندا واخلم
څوند دَ اشنا دَ مینې   څهٔ دَ وفا واخلم

لږ څو مې پرېږده غمه
چې لږ ساه واخلم

چې لږ ساه واخلم
نو بیا به تا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ دې دُنيا نه لرې   بېله دُنيا وے زما
دا سې دنيا کښې وے زړهٔ   چې بس زما وے زما

پکښې خندلے شوے ما   پکښې ژړلے شوے ما
چې څوک کتل مې غوښتے   پکښې کتلے شوے ما

نهٔ وے جفا نه خبر   نهٔ دَ وفا نه خبر
نهٔ دَ جزا نه خبر   نهٔ دَ سزا نه خبر

دومره مې پرېږده چې غم   زړهٔ دَ اشنا واخلم
کهٔ دېر دروند وي نو هم   پېټے به ستا واخلم

لږ څو مې پرېږده غمه
چې لږه ساه واخلم

چې لږه ساه واخلم
نو بيا به ستا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعبیر

لکه سپرلے چې په چمن راشي
په سمه غر اؤ په کُهن راشي

په تورو شپو کښې لکه ستوري غونډې
نا اُمیدۍ کښې لکه زېرے غونډې

دَ خوږ زړګي یو ترانه غونډه کښې
دَ سرو شرابو پیمانه غونډه کښې

زما دَ خوب ښکلے تعبیر شولې ته
دَ نامرادهٔ زړهٔ تقدیر شولې ته

دَ زړهٔ دنیا ته په دې شان راغلې
وړانې دُنیا ته په ښهٔ شان راغلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوږ یار دوست سید صابر شاه صابر د وادهٔ په خوشحالۍ کښې د مینې او عقیدت ټوټې ګلونه

وادهٔ

د رنګینه شعرونو په ژبه

"راځئ چې ټول په جمع یو اَلا اوکړو اَلا"

راځئ چې د صابر د سهرې وُلونو نه قربان شو
راځئ چې د سهرې د دې ګلونو نه قربان شو
راځئ د خوشحالۍ د دې وختونو نه قربان شو
راځئ چې هم د ساز او هم سُرونو نه قربان شو

"راځئ چې ټول په جمع یو اَلا اوکړو اَلا"

نن ستورې په اسمان کښې دې نښه نښه غوندې
نه صرف نښه نهٔ دې، دې ګڼه ګڼه غوندې
کله د غصې نه شي لمبه لمبه غوندې
کله د اسې تت شي، شي ډېوه ډېوه ډېوه غوندې
سهرې ته کتے نښې دې د زړهٔ په رنګ اخته غوندې
دوئ هم راته ښکاري دې بد نیته د بنده غوندې

راځئ چې ټول په جمع یو اَلا اوکړو اَلا

(c) ketabton.com: The Digital Library

لنډه شان موده دَ انتظار څومره اوږده شوله
شکر دے اے خدایه چې مونږ طمعه پوره شوله
سهره نن دَ واده څېرګ صابر په سر څوره شوله
اوګورئ دنیا دَ دې سهرې په تماشه شوله

راځئ چې ټول په جمع یو آلا اوکړو آلا

صابره ته دَ مور دَ ارمانونو نه خبر نهٔ وې
ته جوړې دپلار دحسرتونو نه خبر نهٔ وې
ته دَ خپلو خوېندو د غمونو نه خبر نهٔ وې
ته دې جوړ دَ رونړو دَ فکرونو نه خبر نهٔ وې

څومره په ارمان ستا دَ وادهٔ دَ سر سهرو ته وو
څومره "تلوسهٔ کښې دې ساعت او دې لمحو ته وو

راځئ چې ټول په جمع یو آلا اوکړو آلا

مغموم به مدعا خپله ښکاره په څو لفظو کښې کړې
یا به ئې بیان دشاعرۍ په څو جملو کښې کړې
خپل دوره لاسونه په روڼت په نیمو شپو کښې کړې
سوال به دَ خپل رب نه په خاموشه خاموشو کښې کړې

دا دُرونه دلارې دوه ملګرې تل ودان لرې
ته ئې په خپل فضل هر آفت نه په امان لرې

آمین

یو بے ادو پیشکش : عبدالله جان مغموم

دَ وادهٔ نیټه ۲۴ ستمبر ۱۹۹۵ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډمې ته

(په میدان کښې د ډمې د ګډا یوه نقشه یوه ننداره)

ګډه شي ګډېږې په ګډا کښې په خندا شي ته
سر تر پښو ادا شي ته
او نخورې چورلکو نه هر چورلک کښې په هوا شي ته
سر تر پښو ادا شي ته

ټېټه شي کږه شي په کږه کښې بیا را سمه شي
د کمه له ستمه شي
ډېرې نخرې او کړې په نخرو نخرو بې دمه شي
د کمه له ستمه شي

ترید ترید ګډېږې ناګهانه په ترپکو شي
سر په کالکو چکو شي
وار در نه خطا شي وارخطا نه په چورلکو شي
سر په کالکو چکو شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چې کچه غوړکه نری ملا دې لکه لخته ده
لخته تری هم سخته ده
هره یو ادا دې د قیامت نخښو نه سخته ده
سختو نه هم سخته ده

سېل نه جدا شوې مرغۍ هرچا ته نږدې شې ته
په طمع د پېسې شې ته
او وهې سانګو نه په څه چل هسې دلې شې ته
په طمع د پېسې شې ته

چا ته وهې سترګې چا ته بل رنګ اشارې کوې
دا کومې نخرې کوې
تال کښې د سازونو د چالونو نظارې کوې
دا کومې نخرې کوې

شرنګ د هر پښن پېکښې دې بې شمېره فسادونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي
سرې سترګې دې نه دي د شرابو ډک جامونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ ختهکو مزکې ته خطاب

اے دَ اغزو اودَ ګلونو مزکې
دَ کاڼو تیګو تورو غرونو مزکې

اے دَ همّت دَ خزانو مېرمنې
دَ شجاعت دَ سپاهیونو مزکې

دَ پښتو مورې دپښتونه دې کې
دَ خوشحال خانٓ غوندې زمرونه دې کې

ستا احترام کول پکاردي منم
تاته سلام کول پکاردي منم

اے دَ چمن اے دَ ګُهن خاوُرې
اے دَ ختهکو دَ وطن خاوُرې

اے دَ غیرت دَ افسانو مېرمنې
دَ خوشحال خان دَ مضبوط تن خاورې

دَ غیرت مورې دَ غیرت نه دې کې
اے دَ ختهکو دَ عظمت نه دې کې

ستا احترام کول پکاردي منم
تاته سلام کول پکاردي منم

ځکه چې تا د خپل عزت د پاره
د آزادۍ د حفاظت د پاره

د خوشحال خان غونډې زامن راوړي
داسې غازيان داسې تورزن راوړي

چې اباسين کښې يې سېلاب راوستو
ښارو ميرو کښې يې انقلاب راوستو

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

د ـ ورې د غيرت نه ډکې
اې د خټکو د عظمت نه ډکې

د خوشحال خان اس په تا ښېښي دي
تا د شفقت نه په سينې ايښي دي

خټک زلمي تا باندې سر ايښے دے
تا په خپل زړه په خپل ځيګر ايښے دے

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

د پښتو مورې د پښتو نه ډکې
د خوشحال خان غونډې زمرو نه ډکې

ستا په خورې باندې خوارېږم نه زه
که تپوس کوم ګنهګار ېږم نه زه

دومره تپوس درنه کوم چې ولې
دا روندې تېرې او برېنډه شوې ته

دومره تپوس درنه کوم خټکې
بس د خوشحال نه پسته شنډه شوې ته

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library